

วารสาร

ส่งเสริม การเกษตร

เกษตรกรไทยร่วมใจ หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

- ▶ **เกษตรกรมูลค่าสูง** ขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ▶ **เกษตรกรรู้สู้ภัยพิบัติ** 9 ทางเลือกจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร
- ▶ **เกษตรกรตำบล คนปลูกคน** จากความสำเร็จสู่การเป็นต้นแบบ "โครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรตำบลต้นแบบ"

07
16
25

ISSN : 1685-8050

ปีที่ 57 • ฉบับที่ 313 • พฤศจิกายน - ธันวาคม 2566

เตรียมพบกับ

DOAE E-LEARNING ปี 2567

หลักสูตรโดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

เข้าสู่ e-Learning

SCAN ME

e-learning.doae.go.th

5 หลักสูตร **53** วิชา

แนะนำ วิชาพัฒนาหลักสูตรใหม่ เปิดเรียนปี 2567

NEW AEK_S002 กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

ติดต่อสอบถาม

กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการฝึกอบรม
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

☎ 0 2579 3839

📘 DOAE e-Learning

📧 @doae.elearning

✉ agritech52@hotmail.com

🌐 <https://e-learning.doae.go.th>

กำหนดการเปิดเรียน

1 มีนาคม 2567 จนถึง

31 ธันวาคม 2567

#DOAE E-LEARNING สนับสนุนให้ทุกเวลาของคุณเป็นเวลาแห่งการเรียนรู้

ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว และองค์ความรู้ด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้ที่

กรมส่งเสริมการเกษตร

ศูนย์ข่าวกรมส่งเสริมการเกษตร
<http://doanews.doae.go.th>

สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร
คลื่น AM 1386 KHz.
www.am1386.com

ห้องสมุดกรมส่งเสริมการเกษตร
<https://library.doae.go.th>

วารสารส่งเสริมการเกษตร ปีที่ 57 • ฉบับที่ 313 • พฤศจิกายน - ธันวาคม 2566 • ISSN : 1685-8050

วัตถุประสงค์:

เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรและเป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ

ที่ปรึกษา :

นายพีรพันธ์ คอทอง	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นางอัญชลี สุวจิตตานนท์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านบริหาร
นายรพีทัศน์ อุ่นจิตตพันธ์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านส่งเสริมการผลิต
นายครองศักดิ์ สงรักษา	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านถ่ายทอดเทคโนโลยี
นายภูษ อดตมะเวทิน	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านพัฒนาเกษตรกร
นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

อำนวยการ :

นางสาวพนิดา ธรรมสุรักษ์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
นางสาวอำไพพงษ์ เกษะเทียน
นายวรรณวิทย์ เฉลยผล
นางสาวสมิทธิณี ขาวศรี

บรรณาธิการ :

ผู้ช่วยบรรณาธิการ :

กองบรรณาธิการ : นายสุรนนท์ หล้าริ้ว
นายพศุภมงคล ชัยวงศ์
นายณัฐพิสิษฐ์ จารุงศ์
นางสาวสรุภา เทียงสุข
นางสาวชนกชนม์ ชิมงาม

จัดทำโดย : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ : 0 2579 9546
E-mail : agrimedia1.3@gmail.com

พิมพ์ที่ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

อ่านวารสารส่งเสริมการเกษตร ฉบับ e-Book ได้ที่นี่

SCAN ME

02

Smart DOAE

สร้างองค์กรภาครัฐให้โปร่งใส ด้วยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ ITA

04

เกษตรต่างแดน

เทคโนโลยีการลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของไม้ผลเขตร้อน ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

07

เกษตรมูลค่าสูง

ขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ทองถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

10

เกษตร Digital

การยกระดับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตอนที่ 1

12

เรื่องจากปก

เกษตรกรไทยร่วมใจ หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

16

เกษตรรัฐสู่ภัยพิบัติ

9 ทางเลือกจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร

18

เกษตรรสบกิต

ชยันตา ส่งเสริมปลูกพืชใช้น้ำน้อย “ถั่วเขียวผิวมัน” ทดแทนการทำนาปรัง ลดเสี่ยงขาดน้ำในช่วงฤดูแล้ง

20

ชายคา DOAE

22

เกษตร Next Gen

ผู้ประกอบการเกษตร ผู้ขับเคลื่อนต่อยอดเพิ่มมูลค่ากาแฟไทย เพื่อสร้างความยั่งยืนให้ผืนป่าและชุมชนบ้านเกิด

25

เกษตรตำบล คนปลูกคน

จากความสำเร็จสู่การเป็นต้นแบบ “โครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรตำบลต้นแบบ”

28

เกษตรพันธุ์ดี

เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดีความหวังเกษตรกรไทย มุ่งสู่เป้าหมายศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล (Seed Hub)

30

สาระเกษตร

ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทยกับงานวิจัยประสิทธิภาพการผลิตน้ำผึ้งโพรงไทย (Apis cerana) ในมะพร้าวทับสะแก (สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ : GI) กลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในปกหลัง Update สื่อเกษตร

สถิติการเข้าใช้บริการ ระบบฐานข้อมูลสื่อส่งเสริมการเกษตร และคลังความรู้กรมส่งเสริมการเกษตร

บอกกล่าวเล่าสืบ

วารสารฉบับเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2566 ฉบับนี้กลับมาพบกับทุกท่านถือเป็นฉบับปฐมฤกษ์ของปีงบประมาณ 2567 สำหรับเนื้อหาภายในเล่มยังคงอัดแน่น เต็มเปี่ยมด้วยสาระความรู้ และน่าสนใจ อาทิ ปัญหาฝุ่น PM 2.5 ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติ ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเร่งระดมช่วยกันแก้ไขปัญห เพราะนอกจากจะกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจอีกด้วย ทั้งนี้ การเผาในพื้นที่การเกษตรนับเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาฝุ่น PM 2.5 ภาครัฐจะมีมาตรการแก้ไขปัญหานี้อย่างยิ่งยวดอย่างไร สามารถติดตามต่อได้ในคอลัมน์เรื่องจากปก “เกษตรกรไทยร่วมใจ หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร” พร้อมทั้งเรื่องราวอีกหลายคอลัมน์ที่ชวนให้ติดตามภายในเล่มเหมือนเช่นเคย นอกจากนี้ยังมีเรื่องสำคัญอีกเรื่อง นั่นก็คือ นายพีรพันธ์ คอทอง ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ตั้งแต่วันที่ 17 ธันวาคม 2566 นับเป็นเรื่องที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งสำหรับพวกเราชาวส่งเสริมการเกษตร

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ฤดูกาลเพาะปลูกพืชฤดูแล้งแล้ว (1 พ.ย. 66 – 30 เม.ย. 67) และจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate change) และคาดการณ์ปรากฏการณ์เอลนีโญ อาจส่งผลให้ในบางพื้นที่จะประสบกับภาวะขาดแคลนน้ำและปริมาณน้ำต้นทุน อาจจะมีไม่เพียงพอให้ใช้ในระยะเวลา โดยช่วงฤดูแล้งนี้ได้มีการประเมินพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ การเกษตรนอกเขตชลประทาน จำนวน 924,438 ไร่ ใน 13 จังหวัด 35 อำเภอ 76 ตำบล ซึ่งที่ประชุมคณะอนุกรรมการวางแผน และติดตามการป้องกันแก้ไขปัญหาก็ได้ดำเนินการเกษตรกรรมทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีมติเห็นชอบแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง นโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 ซึ่งกำหนดให้มีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน โดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เห็นควรให้จัดสรรน้ำตามระบบรอบเวรหรือกำหนดวิธีการเพาะปลูกที่ประหยัดให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ การอุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชต้นฤดูฝนปีถัดไป รวมทั้งได้มีการวางแผนการจัดสรรน้ำเพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ตามปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ และความเหมาะสมของพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกพืชได้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมชลประทาน เป็นหน่วยงานกำกับและบริหารแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 ทั้งประเทศ จำนวน 10.66 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ 2 จำนวน 8.13 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 5.80 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 2.33 ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน 2.53 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 0.57 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 1.96 ล้านไร่) สำหรับลุ่มน้ำเจ้าพระยา 22 จังหวัด จำนวน 4.90 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ 2 จำนวน 4.20 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 3.03 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 1.17 ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน 0.70 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 0.13 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 0.57 ล้านไร่) และลุ่มน้ำแม่กลอง 7 จังหวัด จำนวน 1.13 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ 2 จำนวน 0.86 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 0.84 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 0.02 ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน 0.27 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 0.17 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 0.10 ล้านไร่)

เนื่องจากในบางพื้นที่มีปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำค่อนข้างน้อย จึงมีความจำเป็นต้องจัดการจัดสรรน้ำในการเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2 ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/67 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงขอแนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติดูแลรักษาพืชในช่วงฤดูแล้งที่ถูกต้อง การรักษาความชื้น และลดการเผาตอซัง หรือเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของรัฐ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตรวมการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2567 เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ 2

กองบรรณาธิการ

ธันวาคม 2566

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล : กลุ่มงานจริยธรรม กองการเจ้าหน้าที่

สร้างองค์การภาครัฐ ให้โปร่งใส ด้วยการประเมินคุณธรรมและ ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ หรือ ITA

ในปัจจุบันการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ Integrity and Transparency Assessment หรือ การประเมิน ITA นั้น ถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาภาครัฐในด้านคุณธรรม ความโปร่งใส อันจะนำไปสู่การป้องกันการทุจริตในภาครัฐได้ โดยเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วม ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ผู้ปฏิบัติภายในส่วนราชการ รวมถึงบุคคลภายนอกผู้มาติดต่อราชการ ได้มีโอกาสร่วมกันแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการบริหารงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม กล่าวได้ว่า ITA เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกัน จากปัญหาการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

ที่มาและวัตถุประสงค์การประเมิน ITA

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) หรือที่เรียกว่าการประเมิน ITA ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และมีการพัฒนาเป็นระยะ โดยการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 นี้ มีหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมิน จำนวน 8,325 หน่วยงาน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน

การประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐเครื่องมือหนึ่ง เปรียบเสมือนเครื่องมือตรวจสอบสุขภาพองค์กรประจำปี เป็นเครื่องมือในเชิงบวกที่มุ่งพัฒนาระบบราชการไทยในเชิงสร้างสรรค์มากกว่ามุ่งจับผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้รับทราบถึงสถานะและปัญหาการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร ผลการประเมินที่ได้จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กร ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การให้บริการ สามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ถือเป็นยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานภาครัฐ

ITA ประเมินหน่วยงานใดบ้าง

การประเมิน ITA เป็นการประเมินหน่วยงานภาครัฐที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลครบทุกประเภทหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการระดับกระทรวง ระดับกรม รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน สถาบันอุดมศึกษา จังหวัด รวมถึงหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ เช่น หน่วยงานของศาล หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานประเภทกองทุน ฯลฯ มากกว่า 8,300 หน่วยงาน

ความสำคัญของการประเมิน ITA

▶ เพื่อให้หน่วยงานได้รับทราบข้อมูลอันส่งผลให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงกระบวนการบริหารงาน กำกับดูแล การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร

▶ หน่วยงานภาครัฐเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการในทางปฏิบัติอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจต่อการพัฒนาแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ของตนเองให้ทันสมัยและน่าสนใจมากขึ้น ที่สำคัญคือ ส่งผลให้หน่วยงานมีการจัดการข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบระเบียบ มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐสู่สาธารณชนอย่างมีประสิทธิภาพ

▶ สำหรับประชาชนและสังคมไทย การประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือที่ทุกคน ทุกภาคส่วนจะได้มีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดเห็นนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้ได้รับการบริการจากภาครัฐที่ดีขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐได้มากขึ้น

เครื่องมือการประเมิน ITA / ผลคะแนนและระดับผลการประเมิน

หลักการพื้นฐานของ ITA เพื่อให้ผลการประเมินสะท้อนสภาวะขององค์กรในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสได้อย่างแท้จริง มีการเก็บข้อมูลผ่านเครื่องมือการประเมิน 3 ส่วน ดังนี้

เครื่องมือการประเมิน ITA	IIT	ส่วนที่ 1 แบบวัดภายใน (IIT) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment) ผู้ตอบ คือ เจ้าหน้าที่ทุกระดับในองค์กรที่ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้มีโอกาสสะท้อนและแสดงความคิดเห็นต่อคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานตนเอง ผ่านข้อความถามใน 5 ตัวชี้วัด (รวม 15 ข้อ 30 คะแนน) ได้แก่	ตัวชี้วัดที่ 1 : การปฏิบัติหน้าที่ ตัวชี้วัดที่ 2 : การใช้งบประมาณ ตัวชี้วัดที่ 3 : การใช้อำนาจ ตัวชี้วัดที่ 4 : การใช้ทรัพย์สินของราชการ ตัวชี้วัดที่ 5 : การแก้ไขปัญหาการทุจริต
	EIT	ส่วนที่ 2 แบบวัดภายนอก (EIT) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment) ผู้ตอบ คือ บุคคลภายนอกองค์กร โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการหรือผู้ติดต่อหน่วยงานภาครัฐในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้มีโอกาสสะท้อนและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ผ่านข้อความถามใน 3 ตัวชี้วัด (รวม 9 ข้อ 30 คะแนน) ได้แก่	ตัวชี้วัดที่ 6 : คุณภาพการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 7 : ประสิทธิภาพการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 8 : การปรับปรุงระบบการทำงาน
	OIT	ส่วนที่ 3 แบบวัดการเปิดเผยข้อมูล (OIT) แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open data Integrity and Transparency Assessment) เป็นการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เผยแพร่ไว้ทางหน้าเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน แบ่งออกเป็น 2 ตัวชี้วัด (รวม 35 ข้อ 40 คะแนน) ได้แก่	ตัวชี้วัดที่ 9 : การเปิดเผยข้อมูล ตัวชี้วัดที่ 10 : การป้องกันการทุจริต

ผลคะแนนและระดับผลการประเมิน

ระดับ ผ่านดีเยี่ยม	คะแนน ITA 95.00 - 100.00 ทุกแบบวัดได้ ไม่น้อยกว่า 95 คะแนน
ระดับ ผ่านดี	คะแนน ITA 85.00 - 100.00 ทุกแบบวัดได้ ไม่น้อยกว่า 85 คะแนน
ระดับ ผ่าน	คะแนน ITA 85.00 - 100.00 ไม่มีเงื่อนไข
ระดับ ต้องปรับปรุง	คะแนน ITA 70.00 - 84.99 ไม่มีเงื่อนไข
ระดับ ต้องปรับปรุงโดยด่วน	คะแนน ITA 0.00 - 69.99 ไม่มีเงื่อนไข

ปฏิทินช่วงเวลาสำคัญการประเมิน ITA 2567 ในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

- ▶ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก มีส่วนร่วมในการตอบแบบวัด IIT และ EIT ผ่านช่องทางตอบแบบวัดการรับรู้ที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ประชาสัมพันธ์ ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน 2567
- ▶ หน่วยงานที่รับผิดชอบแบบวัดการเปิดเผยข้อมูล OIT นำเข้าข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์ www.doae.go.th ภายในเดือนเมษายน 2567
- ▶ สำนักงาน ป.ป.ช. ประกาศผลการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ภายในเดือนสิงหาคม 2567

หมายเหตุ : ระยะเวลาอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

แนวทางปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส

- ▶ การขับเคลื่อนงานและโครงการ โดยใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรงตามวัตถุประสงค์
- ▶ การเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารในองค์กร และการสื่อสารที่สร้างภาพลักษณ์อันดีต่อบุคคลภายนอก
- ▶ การให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ❖

ช่องทางการตอบแบบวัดการรับรู้

ส่วนที่ 1 IIT
(code สำหรับตอบ 753671)

ส่วนที่ 2 EIT

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม
กลุ่มงานจริยธรรม กองการเจ้าหน้าที่
โทรศัพท์ 0 2940 6056

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : พงษ์มัย ธิยาพันธ์, อัมพรพรรณ มณีโชติ และ ศศิภา เทียนคำ สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

เทคโนโลยีการลดการสูญเสีย หลังการเก็บเกี่ยวของไม้ผลเขตร้อน ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว นับเป็นอีกขั้นตอนที่สำคัญในการดูแลรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพ ลดการสูญเสีย และเกิดความเสียหายน้อยที่สุด หากมีการเก็บเกี่ยวและการจัดการไม่เหมาะสม จะทำให้ผลผลิตเสียหายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวมาช่วยจึงมีส่วนสำคัญในการรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพที่ดี ก่อนถึงมือผู้บริโภค

ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับการลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของไม้ผลเขตร้อนสำหรับประเทศลุ่มน้ำโขง จัดโดย สถาบันวิทยาศาสตร์การเกษตรเขตร้อนแห่งชาติจีน (Chinese Academy of Tropical Agricultural Sciences : CATAS) จัดขึ้น ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสูญเสียและเทคโนโลยีลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของไม้ผลเขตร้อน การเก็บเกี่ยว การแปรรูปเบื้องต้น รวมทั้งเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลที่นำมาใช้เพื่อลดการสูญเสียดังกล่าว มีผู้เข้าร่วมจากผู้แทนจาก 3 ประเทศ ลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศไทย โดยมี นางสาวพงษ์มัย ธิยาพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ นางสาวอัมพรพรรณ มณีโชติ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ และนางสาวศศิภา เทียนคำ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ เป็นตัวแทนจากประเทศไทยเข้าร่วมการสัมมนาดังกล่าว ซึ่งคณะได้มีโอกาสศึกษา

ดูงานนอกสถานที่ด้านกิจการท้องถิ่น หรือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลท้องถิ่น และผู้นำทางธุรกิจ เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการหลังเก็บเกี่ยว การขนส่ง และการจัดจำหน่ายไม้ผลเขตร้อนของสาธารณรัฐประชาชนจีน

เกร็ดความรู้

นโยบายสำคัญด้านเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นรัฐสังคมนิยมที่ปกครองโดยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มีนโยบายสำคัญด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

- 1 การสร้างความก้าวหน้าและยึดมั่นในนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่เสถียรภาพ เศรษฐกิจจุลภาคที่ยืดหยุ่น และนโยบายสังคมที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชากร
- 2 การขจัดความยากจนต้องบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และความท้าทาย 3 ประการ (การควบคุมความเสี่ยงด้านการเงิน ขจัดความยากจนและแก้ไขปัญหาลพิษ) ปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ และให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและการพัฒนาที่มั่นคง
- 3 มุ่งการพัฒนาที่มีคุณภาพสูง ได้แก่ การขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม การปฏิรูป และการเปิดกว้าง เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ฟื้นฟูชนบท ปฏิรูประบบวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงลึก พัฒนาภาคอุตสาหกรรมเชิงกลยุทธ์ แก้ปัญหาด้านการบริการในสถานดูแลผู้สูงอายุและเด็ก โดยการเร่งสร้างระบบการดูแลผู้สูงวัยและการพัฒนาบริการดูแลเด็ก ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่งเสริมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศ

สถานการณ์การผลิตไม้ผลในปัจจุบันของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในฐานะที่ไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจและเป็นส่วนสำคัญของของตลาดการเกษตร มีบทบาทสำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาของภาคเกษตรกรรมและรายได้ของเกษตรกรในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลหลัก ๆ ส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคตะวันออก ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ภาคการเกษตรของจีนในภาพรวมโดยทั่วไปมักใช้แรงงานคนเป็นหลักในการเก็บเกี่ยว ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้มีการพัฒนาเครื่องจักรกลสำหรับใช้กับไม้ผลขึ้น เช่น เครื่องปลูกสับปะรด หุ่นยนต์เก็บลิ้นจี่ เครื่องมือลำเลียงกล้วย เครื่องเขย่าต้นส้ม เป็นต้น แม้จะมีเครื่องจักรกลการเกษตรที่ช่วยอำนวยความสะดวกแล้ว แต่ยังมีปัญหาที่ส่งผลให้เครื่องจักรทำงานได้ไม่เต็มที่ คือสภาพพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เป็นแบบแปลงย่อยและเป็นภูเขา นั่นเอง

Map of fruit distribution in China

เครื่องเก็บกล้วย¹

เครื่องมือลำเลียงกล้วย²

เครื่องจักรกล

เทคโนโลยีกับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

เนื่องจากผลไม้แต่ละชนิดมีระยะเวลาการสุกที่ไม่เท่ากัน บางชนิดเก็บเกี่ยวเมื่อสุกจากบนต้น บางชนิดสามารถสุกหลังเก็บเกี่ยว จึงมีการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเข้ากับวิธีการเก็บรักษาไม้ผลเมืองร้อน ได้แก่

1) การเก็บรักษาด้านกายภาพ เช่น การเก็บโดยใช้ตู้เย็น การเก็บรักษาในสภาพบรรยากาศดัดแปลง (Modified atmosphere) การเก็บรักษาภายใต้ความดันบรรยากาศต่ำ (Hypobaric storage)

การเก็บลิ้นจี่โดยใช้ตู้เย็น³

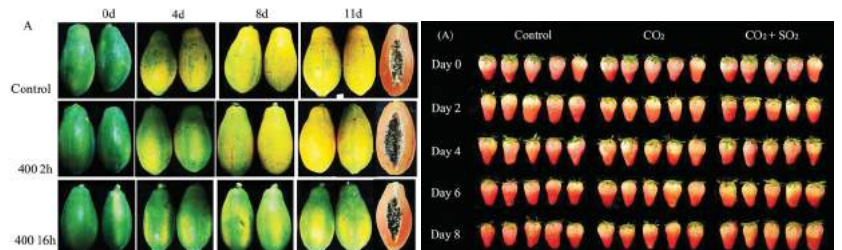
การเก็บมะม่วงในสภาพบรรยากาศดัดแปลง (ใช้ฟิล์มห่อผลผลิต)⁴

การเก็บรักษามะม่วงโดยใช้ตู้ความดันบรรยากาศต่ำ⁵

2) การเก็บรักษาโดยใช้สารเคมี เช่น 1-Methylcyclopropene (1-MCP)

การรมแก๊สเพื่อยับยั้งแบคทีเรีย การใช้น้ำมันหอมระเหยจากพืช

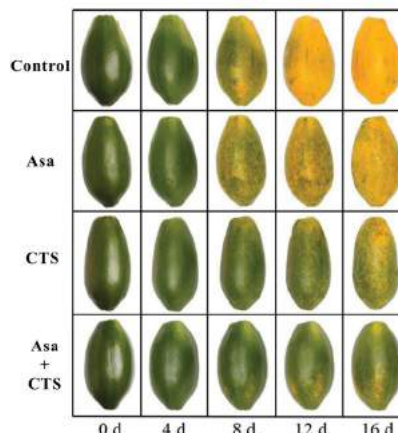

การเก็บรักษามะม่วงโดยใช้ 1-MCP⁶

การรมแก๊สด้วยคาร์บอนไดออกไซด์เพื่อชะลอการสุกของผลไม้⁷

3) การเก็บรักษาด้วยชีวภาพ เช่น การเคลือบผิว การเก็บรักษาด้วยวิธีรวม คือ

การเคลือบผิวและถุงตาข่ายห่อผล เป็นต้น

การเก็บรักษาด้วยวิธีใช้กรด Asa และ CTS ในการเคลือบผิวมะม่วง⁸

การเก็บรักษาด้วยถุงตาข่ายห่อผลมะม่วง⁹

ที่ภาพ 1-9 : เอกสารประกอบการสัมมนา Post-Harvest Losses Reduction in Tropical Fruits for Lancang Mekong Countries

การแปรรูปเพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์

เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เน้นโภชนาการทางอาหาร และสุขภาพของผู้บริโภค ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแปรรูป สามารถลดการสูญเสียได้ 10% และเพิ่มรายได้ 5 - 60 เท่า โดยยังคงคุณค่าทางโภชนาการไว้ได้แก่

การแปรรูปผลไม้ผง (Fruit powder)

แก้วมังกรผง

การทำน้ำผลไม้ (Fruit juice processing)

ผลิตภัณฑ์น้ำแก้วมังกรสีแดง

การแปรรูปเส้นใย (Fiber processing)

ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเส้นใยสับปะรด

การทำผลไม้แผ่น (Fruit chip processing)

มะม่วงแผ่นและกล้วยแผ่น

การหมักน้ำผลไม้ (Fruit fermentation products)

ผลิตภัณฑ์น้ำดื่มหมักผลไม้จากแก้วมังกรสีแดง

โรงงานแปรรูปนี้

สำหรับแนวโน้มของการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป กำลังเริ่มเข้าสู่ยุคใหม่ มีการใช้เครื่องจักรกล ระบบอัตโนมัติ กระบวนการแปรรูปอัจฉริยะตลอดห่วงโซ่การผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความยั่งยืน

หากมีการนำองค์ความรู้จากการสัมมนาดังกล่าว มาปรับใช้กับงานส่งเสริมการเกษตรในบ้านเรา โดยเน้นที่ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เช่น หลักเกณฑ์ในการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมสำหรับพืช แต่ละชนิด เทคนิคการเก็บเกี่ยวที่ช่วยลดความเสียหาย วิธีการขนส่งและการเก็บรักษาผลผลิตอย่างเหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลที่เหมาะสม กับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร เป็นต้น คาดว่าจะช่วยให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่าง ถูกต้อง เหมาะสม และป้องกันการเกิดความเสียหายได้ ช่วยยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มรายได้ให้กับ เกษตรกรและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรในพื้นที่ ต่อไป ❖

ขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายขับเคลื่อนการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง (500 ตำบลนำร่อง) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจำนวน 3 คณะทำงาน ประกอบด้วย คณะทำงานด้านพืชเศรษฐกิจและบริการเชิงสร้างสรรค์ คณะทำงานด้านประมงและคณะทำงานด้านปศุสัตว์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนกลุ่มสินค้าด้านพืชเศรษฐกิจและบริการเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กลไกการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ผลักดันให้เกิดสินค้าเกษตรมูลค่าสูงนำร่อง 500 ตำบล และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 3 เท่า ภายในปี พ.ศ. 2570

กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนายกระดับสินค้า

ในการกำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนและจำแนกประเภทกลุ่มสินค้าและบริการเพื่อพัฒนายกระดับสินค้า เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ **กลุ่มที่ 1 : กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อส่งออก** เป็นสินค้าที่มีการรวมกลุ่มกันผลิต รวมกลุ่มกันจำหน่าย โดยมีตลาดต่างประเทศ โดยกลุ่มนี้จะมีกรอบแนวทางการขับเคลื่อน คือ พัฒนาสินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก ขยายตลาดและขยายฐานการผลิตเพื่อการส่งออก สนับสนุนกลไกการรวบรวม การคัดบรรจุ การขนส่งเพื่อการส่งออก และอำนวยความสะดวกการตรวจรับรองมาตรฐาน มาตรการทางภาษี การขนส่งสินค้าข้ามแดน **กลุ่มที่ 2 : กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูง** เป็นสินค้าที่มีตลาดภายในประเทศ มีการจำหน่ายเป็นผลผลิตโดยตรงหรือมีการแปรรูป และมีศักยภาพที่จะพัฒนาเพื่อการส่งออก โดยกลุ่มนี้จะมีกรอบแนวทางการขับเคลื่อน คือ พัฒนาระบวนการผลิตและการแปรรูป โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับห่วงโซ่มูลค่าให้สูงขึ้น ส่งเสริมการผลิตอาหาร Future Food และ Function Food บูรณาการความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อนำงานวิจัยสู่การถ่ายทอด และส่งเสริมการตลาดภายในประเทศทั้งออนไลน์และออฟไลน์ และ**กลุ่มที่ 3 : กลุ่มสินค้าเกษตรและบริการเชิงสร้างสรรค์** เป็นสินค้าสะท้อนเอกลักษณ์และเสน่ห์ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว สามารถยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยกลุ่มนี้จะมีกรอบแนวทางการขับเคลื่อน คือ ส่งเสริมการผลิต การตลาดสินค้า GI พิษณุพนไพร อาหารท้องถิ่น และยกระดับเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) และท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กระบวนการเพื่อขับเคลื่อน “โครงการ 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ด้านพืช แผลงเศรษฐกิจ และบริการมูลค่าสูง

สินค้าเกษตรสำคัญสู่การเพิ่มมูลค่าสูง

อย่างไรก็ดี กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมเกษตรกรให้วิเคราะห์และคัดเลือกสินค้าเกษตรในท้องถิ่น นำมาพัฒนาสู่การเพิ่มมูลค่าสูงด้วยการนำเสนอเรื่องราวความเป็นอัตลักษณ์ของสินค้า การสร้างแบรนด์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ หรือใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้า สำหรับการคัดเลือกสินค้าเกษตรมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูงของกรมส่งเสริมการเกษตร มี 14 ชนิดพืช ได้แก่ มะม่วง ลำไย กล้วยหอม มังคุด ส้มโอ มะพร้าว น้ำหอม สับปะรด ลิ้นจี่ กาแฟ ทูเรียน มะขาม ส้มเขียวหวาน หน่อไม้ฝรั่ง และกล้วยไม้ ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรที่สร้างรายได้จำนวนมากเข้าสู่ประเทศในแต่ละปี โดยได้ดำเนินการร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิต ให้มีประสิทธิภาพมาโดยตลอด และมีการผลักดันส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในเชิงพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เป้าหมายการดำเนินการในปี พ.ศ. 2567 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการส่งเสริมเกษตรกรทั้งหมด 46 กลุ่มแปลงใหญ่/วิสาหกิจชุมชน และมีเป้าหมายบรรลุ 500 ตำบลทุกประเภทสินค้าเกษตร ในปี พ.ศ. 2570

การขับเคลื่อนนโยบายในกลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก

สำหรับการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายช่วงแรก ดำเนินการในกลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานด้านพืชที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยคัดกรองกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพตรงตามกรอบกลยุทธ์การขับเคลื่อน 4 แนวทาง ได้แก่ 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 2) พัฒนาสินค้าให้มีมาตรฐานรองรับ 3) สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า และ 4) เชื่อมโยงการตลาดและการตลาด เพื่อนำมาเข้าร่วมดำเนินการเป้าหมาย 100 ตำบล ภายในปี 2567 โดยในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตรได้คัดเลือก 46 ตำบลที่มีศักยภาพเข้าร่วม แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับ

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายพร้อมที่จะบูรณาการการทำงานร่วมกันในระดับพื้นที่ (ตำบล) โดยส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาส วางแผนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน เข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อยกระดับการผลิตของกลุ่มเกษตรกร เพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรและบริการเชิงสร้างสรรค์ การบริหารงาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศในเข้มแข็งตามหลักเจตนารมณ์ “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” อย่างยั่งยืนต่อไป ❖

เรียบเรียง : อนงค์นาฏ ศรีรัตนาศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ข้อมูล : วราวุฒ อ้อยหวาน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การยกระดับ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตอนที่ 1

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เห็นความสำคัญ
ในด้านภัยคุกคามไซเบอร์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและ
ต้องเร่งตรวจสอบแก้ไขให้สอดคล้องและเป็นไปตาม
**พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัย
ไซเบอร์ พ.ศ. 2562** ซึ่งมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 28
พฤษภาคม 2562 เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคาม
ทางไซเบอร์อันอาจกระทบ ต่อความมั่นคงของรัฐ และ
ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

การดำเนินการของกรมส่งเสริมการเกษตร

1. แต่งตั้งผู้บริหารความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตร (Chief Information Security Officer: CISO) โดย นางอัญชลี สุวจิตตานนท์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านบริหาร เป็นผู้บริหารความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566

2. แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566 ซึ่งมีผู้บริหารความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นประธาน ผู้อำนวยการกอง/สำนัก (ส่วนกลาง) ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 – 6 เกษตรกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการกลุ่มระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ เพื่อ

- ▶ กำหนดนโยบายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ของกรมส่งเสริมการเกษตร
- ▶ พิจารณาทบทวนนโยบายความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตามที่คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กมช.) ประกาศใช้
- ▶ กำหนดกรอบมาตรฐานและแนวทางส่งเสริมการพัฒนา ระบบการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

▶ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ของ กรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับเป็นแนวทาง ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ในสถานการณ์ปกติและในสถานการณ์ที่อาจจะ เกิดขึ้น หรือเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์

โดยจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติ และกรอบนโยบายและแผนแม่บท ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของสภาความมั่นคง แห่งชาติ

3. แต่งตั้งผู้ประสานงานด้านการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ ในการประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ จำนวน 2 รายดังนี้

- ▶ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ▶ ผู้อำนวยการกลุ่มระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

การป้องกันและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ด้วย NIST Cybersecurity Framework และ พ.ร.บ. ไซเบอร์ พ.ศ. 2562

1. การป้องกันและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ด้วย NIST Cybersecurity Framework

NIST Cybersecurity Framework เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการป้องกันและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง มีอยู่ 5 ชั้น ดังนี้

1) การระบุ (Identify) เป็นขั้นตอนแรกในการศึกษาทำความเข้าใจบริบท ทรัพยากร และกิจกรรมงานสำคัญ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่มีต่อระบบ ทรัพย์สิน ข้อมูล และ ชีตความสามารถ

2) การป้องกัน (Protect) เป็นการดำเนินการตามมาตรการป้องกันที่เหมาะสมสำหรับการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบของเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ครอบคลุมการฝึกอบรมด้านความตระหนัก มาตรการควบคุมการเข้าถึง และมาตรการด้านความมั่นคงปลอดภัยต่าง ๆ ทั้งกระบวนการและวิธีปฏิบัติ ตลอดจนเทคโนโลยี

3) การตรวจจับ (Detect) เป็นการดำเนินการเพื่อเฝ้าระวังเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น ครอบคลุมถึงกระบวนการเฝ้าระวังหรือตรวจติดตามต่อเนื่อง

4) การตอบสนอง (Respond) เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่ตรวจพบ ครอบคลุมถึงการวางแผนรับมือ การสื่อสาร การวิเคราะห์ การลดความเสี่ยง และการปรับปรุง

5) การคืนสภาพ (Recover) เป็นการดำเนินการตามแผนงานเพื่อรองรับการดำเนินงานต่อเนื่อง รวมถึงแผนการกู้คืนทั้งด้านชิตความสามารถและบริการให้ได้ตามที่กำหนด

“ การขับเคลื่อนการป้องกันและรับมือ (Incidence and Response) ภัยคุกคามไซเบอร์ ด้วย NIST Cybersecurity Framework ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับตามแบบสากล เพื่อยกระดับการให้บริการด้านดิจิทัลให้พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ”

2. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562

มีการกำหนดวิธีการและมาตรฐานไว้ในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 13 สอดคล้องกับ NIST Cybersecurity Framework ตามแนวทางของกรมส่งเสริมการเกษตร ในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) การระบุความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นแก่คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับระบบคอมพิวเตอร์ ทรัพย์สินและชีวิตร่างกายของบุคคล
- 2) มาตรการป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น
- 3) มาตรการตรวจสอบและเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์
- 4) มาตรการเผชิญเหตุเมื่อมีการตรวจพบภัยคุกคามทางไซเบอร์
- 5) มาตรการรักษาและฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

ติดตามต่อในฉบับหน้าเจาะลึกถึงขั้นตอนการปฏิบัติตามแนวทางพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ของกรมส่งเสริมการเกษตรว่ามีวิธีดำเนินการเตรียมพร้อมรับมือกับความเสี่ยงอย่างไรหากต้องเผชิญภัยคุกคามทางไซเบอร์ ❖

เกษตรกรไทยร่วมใจ หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

ในช่วงปลายฤดูหนาวของทุกปี (เดือนมกราคม - มีนาคม) ด้วยสภาพอากาศประกอบกับการผกผันของอุณหภูมิ (Inversion) ในระดับล่าง ส่งผลให้ระดับเพดานการลอยตัวและการกระจายตัวของฝุ่นละอองอยู่ในระดับต่ำ ทำให้การไหลเวียนและถ่ายเทของอากาศไม่ดี จึงทำให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศและมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

สำหรับปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง มักเกิดจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก หรือฝุ่น PM 2.5 โดยมีแหล่งกำเนิดที่สำคัญ ได้แก่ เกิดจากธรรมชาติ เช่น ไฟป่า และจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาในที่โล่ง การจราจรขนส่ง และภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น ปัญหาฝุ่นละอองมีค่าสูงเกินมาตรฐาน เป็นปัญหาสำคัญในหลายจังหวัดของพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญและถือเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว ตรงจุด และทันต่อสถานการณ์ โดยเฉพาะในช่วงเวลาวิกฤตของการเกิดสถานการณ์ฝุ่นละออง PM 2.5 ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรการ แนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่น PM 2.5 ภาคการเกษตร

ปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรในประเทศไทย และผลกระทบจากการเผา

ปัญหาการ "เผา" ในพื้นที่การเกษตรในประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยในหลายพื้นที่ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุม ฝุ่นละอองขนาดเล็ก และเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในพื้นที่โล่งแจ้ง ทั้งการเผาในพื้นที่ป่าที่อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการรื้อพื้นที่ป่าของมนุษย์ และการเผาพื้นที่การเกษตร สืบเนื่องจากเกษตรกรบางกลุ่มทำการเผาหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย เพื่อความสะดวกในการไถเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลถัดไป หรือเพื่อการเก็บเกี่ยว หรือเพื่อลดต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงาน

จากปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรข้างต้น ก่อให้เกิดเป็นผลกระทบต่อตัวเกษตรกร ทั้งทางตรงและทางอ้อมก่อตัวสะสมจนเกิดเป็นปัญหาในระดับประเทศ และระดับโลก เกี่ยวกับปัญหามลภาวะ สิ่งที่ยั่งยืนปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ การพบจุดความร้อน (Hotspot) ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ที่ได้มีการติดตามตรวจสอบสถานการณ์การเผาในที่โล่งของประเทศไทยจากดาวเทียม TERRA และ AQUA ระบบ MODIS ระหว่าง 1 มกราคม - 31 พฤษภาคม 2566 พบว่ามีจุดความร้อนทั้งหมด 23,005 จุด แบ่งเป็น พื้นที่เกษตร 3,646 จุด พื้นที่เขต สปก. 2,056 จุด พื้นที่ป่าอนุรักษ์ 8,256 จุด พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 7,141 จุด พื้นที่ริมทางหลวง 220 จุด พื้นที่ชุมชนและอื่น ๆ 1,685 จุด โดยส่วนใหญ่เกิดจุดความร้อนสะสมสูงสุดพบในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (1,266 จุด) และภาคเหนือ (1,086 จุด) ตามลำดับ

ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องสร้างการรับรู้ถึงโทษของการเผาให้กับเกษตรกร เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนกรรมวิธีในการจัดการที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์กับเกษตรกรมากที่สุด ซึ่งเกษตรกรทุกรายล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการลดจุด ความร้อนในพื้นที่การเกษตร “หยุดเผาในพื้นที่เกษตร” และเดินหน้าทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป

จุดความร้อน (Hotspot) คืออะไร?

กล่าวโดยสรุป จุดความร้อน (Hotspot) คือ จุดที่ดาวเทียมตรวจพบค่าความร้อนที่สูงผิดปกติจากค่าความร้อนบนผิวโลก ซึ่งโดยส่วนมากมักเป็นความร้อนจาก "ไฟ" เช่น ไฟไหม้ป่า หรือไฟที่เกิดจากการเผาในที่เกษตร เป็นต้น ซึ่งจะแสดงในรูปแบบแผนที่เพื่อนำเสนอตำแหน่งที่เกิดไฟหรือพื้นที่ความร้อนในแต่ละพื้นที่แบบคร่าว ๆ

ผลกระทบจากการเผา “เผาแล้วไม่ดีอย่างไร”

การเผาในพื้นที่การเกษตรเป็นสาเหตุของปัญหาที่จะตามมาหลายด้าน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ ปัญหาด้านความผิดทางกฎหมาย ปัญหาด้านการทำกรเกษตร ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

1. ปัญหาด้านความผิดทางกฎหมาย เช่น

▶ ทำให้เกิดเหตุรำคาญ เช่น กลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ตามความในมาตรา 25) เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้หยุดเผาได้ (ตามมาตรา 26 ประกอบกับมาตรา 28) สั่งห้ามแล้วยังเผาต่อจะเป็นกรณีฝ่าฝืนประกอบกับไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ตามมาตรา 74 แห่ง พรบ.สาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

ที่มา : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 28 มาตรา 28/1 และมาตรา 74

▶ หากผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น (ตามมาตรา 220) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปีและปรับไม่เกิน 140,000 บาท

ที่มา : ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 220

2. ปัญหาด้านการทำกรเกษตร

▶ การเผาทำให้ทำลายโครงสร้างดิน ทำลายอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดิน สูญเสียน้ำในดิน เกิดปัญหาดินเสื่อมโทรม

▶ การเผาทำลายแมลงศัตรูธรรมชาติและจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน เมื่อธรรมชาติของดินไม่สมดุลจะทำให้การแพร่ระบาดของโรคเกิดได้ง่ายขึ้น

3. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย

การเผาทำให้เกิดฝุ่น คว้น และก๊าซพิษ ก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายอาจทำให้เกิดโรคหลอดลมอักเสบ หอบหืด ถุงลมโป่งพอง หรือโรคมะเร็งปอดได้

4. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

▶ การเผาทำให้สภาวะอากาศเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ เช่น โลกร้อนขึ้น ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เนื่องจากฝุ่นละอองลอยตัวไปปนเปื้อนกับไอน้ำชั้นบรรยากาศ ทำให้อากาศไม่บริสุทธิ์ ไม่สามารถรวมตัวและกลั่นตกลงมาเป็นฝนได้ เกิดน้ำท่วมหนัก เป็นต้น

▶ การเผาอาจลุกลามทำให้เกิดไฟป่าได้ ส่งผลให้ป่าต้นน้ำระบบนิเวศของป่าถูกทำลาย กระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพันธุ์พืชและสัตว์ป่า

▶ การเผาส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากความงดงามตามธรรมชาติถูกทำลาย ทำให้สูญเสียบรรยากาศแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ชุมชนขาดรายได้จากการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

สรุปผลการดำเนินงาน

ป้องกันและแก้ไขปัญหการเผา
ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2565/66

ในส่วนการดำเนินงานของ
กรมส่งเสริมการเกษตร

1

โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร ปี 2566

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตร จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นวิทยากรด้านการเกษตรปลอดเผา จำนวน 17,670 ราย สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาเพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรรวม 337 เครือข่าย ในพื้นที่ 62 จังหวัด (10 จังหวัดภาคเหนือตอนบนพื้นที่ประสบปัญหาหมอกควันเป็นประจำและพื้นที่ 52 จังหวัดที่มีพื้นที่การเผาสูง รวมทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล)

2

โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร ปี 2566

ส่งเสริมให้จัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทดแทนการเผาทำลาย ปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตจากเดิมสู่เกษตรปลอดการเผาเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 15,400 ราย ดำเนินการ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.), ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.), หรือศูนย์เครือข่ายกลุ่มเกษตรกร วิชากิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน 77 จังหวัด

3

โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกล ทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ปี 2566

เพื่อพัฒนาเครือข่ายต้นแบบการบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน จำนวน 5 เครือข่าย

4

โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล ทางการเกษตร ปี 2566

ส่งเสริมในการสร้างช่างเกษตรท้องถิ่น และพัฒนาศักยภาพธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในท้องถิ่น จำนวน 4,381 ราย จำนวน 72 จังหวัด

มาตรการ แนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษ ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2566/67

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2566/67 เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ PM 2.5 ภาคการเกษตร โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1. มาตรการระยะสั้น ลดการเผาไหม้ในพื้นที่เกษตรกรรม 17 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง ลำพูน ตาก อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ และอุทัยธานี ลดลงร้อยละ 50 (คิดเป็น 0.81 ล้านไร่) ของพื้นที่การเผาในพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ในปี 2566 จำนวน 1.62 ล้านไร่) และพื้นที่อื่น ๆ ลดลงร้อยละ 10 และมีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังจุดที่มีการเผาเดิม ตรวจสอบพื้นที่ที่พบจุดความร้อน (Hot Spot) สร้างความร่วมมือกับทุกหน่วยงานในสังกัด นอกจากนี้จะให้บริการเครื่องจักรกลช่วยจัดการแปลงหลังการเก็บเกี่ยว สนับสนุนจุลินทรีย์และชีวภัณฑ์

2. มาตรการระยะกลาง ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพืชปลูกจากพืชล้มลุกที่ต้องทำการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง จัดตั้งศูนย์บริการเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ (Motor Pool) เพื่อลดการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

3. มาตรการระยะยาว ส่งเสริมให้เกษตรกรเตรียมพร้อมทั้งกิจกรรมการผลิตที่ปลอดการเผา มุ่งสู่มาตรฐาน GAP PM 2.5 FREE ซึ่งเป็นมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดการเผาทุกขั้นตอน ตั้งแต่กระบวนการ เตรียมแปลงจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเน้นการบริหารจัดการเศษวัสดุ ซึ่งจะมีความจริงจัง ทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่าย เงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ การคืนหรือลดหย่อนภาษีให้แก่เอกชนที่รับซื้อ โดยคาดหวังว่าจะช่วยแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่การเกษตรได้อย่างยั่งยืน

โดยใช้หลักการ **3Rs Model : 3 เปลี่ยน** ในการขับเคลื่อนงาน มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างมูลค่าเพิ่มจากการบริหารจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรและการจัดการแปลงที่ปลอดการเผา มุ่งสู่มาตรฐาน GAP เพื่อเพิ่มสินค้าคาร์บอนต่ำและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

“เลือกใช้วิธีการจัดการกับเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่ถูกต้อง เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งนอกจากจะส่งผลดีต่อการทำการเกษตรของพี่น้องเกษตรกรในฤดูกาลผลิตต่อไป และยังช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน

หลักการ 3Rs Model : 3 เปลี่ยน ประกอบด้วย

1 เปลี่ยน
Re-Habit : เปลี่ยนพฤติกรรม
ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปลูกพืชเป็นการปลูกแบบไม่เผา ภายใต้มาตรฐาน GAP PM 2.5 Free

2 เปลี่ยน
Replace with high value crops : เปลี่ยนชนิดพืชเป็นพืชมูลค่าสูง
ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนชนิดและวิธีการปลูกพืชบนพื้นที่สูง จากพืชไร่ที่มีการเผา เป็นปลูกพืชที่ปลอดการเผา ลดการบุกรุกป่า ได้แก่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชที่มีมูลค่าสูง อาทิ กาแฟ มะคาเดเมีย อะโวคาโด เป็นต้น

3 เปลี่ยน
Replace with Alternate crops : เปลี่ยนเป็นพืชทางเลือก
ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนชนิดและวิธีการปลูกพืชบนพื้นที่ราบ เช่น จากพื้นที่ไม่เหมาะสม ปลูกข้าวปรับไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ปลูกพืชปลอดการเผา เน้นการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ต่อดิน

จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ ระบุว่า การเผาในพื้นที่เกษตรก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณ PM 2.5 ทั้งหมดที่เกิดขึ้น โดยยังมีแหล่งกำเนิดอื่น ๆ ได้แก่ รถยนต์และการจราจร ร้อยละ 72.5 โรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 17 และแหล่งที่ม้อื่น ๆ อีกบางส่วน แต่หากจะช่วยกันแก้ไขปัญหามลพิษให้สำเร็จได้ พี่น้องเกษตรกรควรตระหนักรู้ว่าการก่อกมลพิษด้วยการเผาในพื้นที่การเกษตรเป็นต้นทุนที่เกษตรกรผู้ปลูกพืชต้องร่วมกันรับผิดชอบ และเลือกใช้วิธีการจัดการกับเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งนอกจากจะส่งผลดีต่อการทำการเกษตรของพี่น้องเกษตรกรในฤดูกาลผลิตต่อไปและยังช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน

“เกษตรไม่เผา เรอรัก(ญ)เขา ดาวก็รักเธอ”

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร นับเป็นปัญหาสำคัญที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำโดยร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ประกอบกับสถานการณ์ฝุ่นละออง PM 2.5 มีแนวโน้มสูงขึ้น เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรอย่างเป็นระบบและตรงจุดมากขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้กำหนดจัดการเสวนา “เกษตรไม่เผา เรอรัก(ญ)เขา ดาวก็รักเธอ” ขึ้นภายใต้โครงการสร้างการรับรู้และขยายผลการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งจัดขึ้น เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2566 ณ อุทยานดาราศาสตร์สิรินธร อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้จากหลายสาขาวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ทั้งภาคราชการ ภาคประชาชน และภาคเกษตรกร มาร่วมเป็นวิทยากรนำเสนอมุมมองในการแก้ไขปัญหา

เปิดมุมมอง วิทยากรผู้เข้าร่วมงานเสวนา

เริ่มต้นจากมุมมองของภาคประชาชน นาย**บัณรสบัวคลี สภามหาวิทยาลัยภาคเหนือ** มองว่าปัญหา PM 2.5 มาจากการเผาในพื้นที่เกษตร โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจประเทศไทยจึงควรมีการแก้ไขปัญหาในเชิงรุก โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูกได้โดยไม่ต้องเผา และมีรายได้ เพื่อเพิ่มความได้เปรียบและความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก โดยเฉพาะภาคเหนือต้องมีการทำโซนนิ่งพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นน้ำควรส่งเสริมให้ทำวนเกษตร เกษตรกรรมยั่งยืน ร่วมกับการสนับสนุนเครื่องมือต่าง ๆ

ด้าน **อาจารย์ เดโช ไชยทัต ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ภาคเหนือ)** ระบุว่า การแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร ต้องทำร่วมกันทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ เพื่อหาทางออกร่วมกันโดยไม่ให้เกิดความขัดแย้ง การเผายังเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ ควรมีองค์ความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรมที่จะถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อทดแทนการเผา โดยการปรับเปลี่ยนให้เกษตรกรมาปลูกพืชในระบบวนเกษตร ระบบสวนป่า การปลูกต้นไม้เป็นป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่างมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มที่กำลังได้รับความนิยม รวมทั้งกระทรวงเกษตรฯ ควรบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการวางแผนปรับเปลี่ยนระบบเกษตรบนพื้นที่สูงเป็นการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรประณีต เพื่อให้เกิดเป็นระบบเศรษฐกิจสีเขียวที่เป็นประโยชน์กับเกษตรกรต่อไป

ส่วนมุมมองของภาคเกษตรกร นาย**ชุมพล กาวินาน ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและแปลงใหญ่ลำไย จังหวัดเชียงใหม่** เล่าว่าพื้นที่การเกษตรของอำเภอแม่แจ่ม ใช้เวลา 10 ปี ในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวโพด 5,000 ไร่ เหลือเพียง 15% โดยเปลี่ยนเป็นการปลูกไม้ยืนต้นและปลูกผัก และการบริหารจัดการเศษวัสดุในพื้นที่ อาทิ นำเศษวัสดุจากข้าวโพดมาเลี้ยงวัว ทำปุ๋ยหมักจนหมด และยังคงนำเข้ามาจากต่างพื้นที่อีกกว่า 200 ตัน จึงจะเพียงพอ ซึ่งสามารถช่วยลดปัญหาหมอกควันได้บางส่วน

สำหรับมุมมองด้านวิทยาศาสตร์ วิทยากรท่านแรก คือ **ดร.ศรัณย์ โปษยะจินดา ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ** ได้พูดถึงการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองต้องใช้วิทยาศาสตร์แก้ไข ไม่ใช่ความเชื่อ เนื่องจากสาเหตุที่แท้จริงมาจากปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย นั่นคือ การสลายตัวของสารอินทรีย์ระเหยง่ายซึ่งมีที่มาต่างกัน เช่นที่พืชปล่อยออกมาทำปฏิกิริยากับสารประกอบไนโตรเจนออกไซด์ และแสงแดด จนกลายเป็นฝุ่น บวกเข้ากับก๊าซโอโซนซึ่งเป็นก๊าซอันตรายเป็นพิษนอกจากนี้ต้นเหตุอีกแหล่งหนึ่งที่มีจำนวนมากที่สุดก็คือ สารประกอบแอมโมเนีย ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ไนโตรเจนออกไซด์ต่าง ๆ การเผาเป็นต้นเหตุเพียงส่วนน้อยของปัญหา PM 2.5 เท่านั้น

ด้าน **ศาสตราจารย์ ดร. ศิวี พงษ์เพียรจันทร์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการป้องกันและจัดการภัยพิบัติ** ยังคงย้ำว่าปัญหาควรแก้ด้วยวิทยาศาสตร์ โดยได้ระบุว่า ประเทศไทยควรแก้ไขปัญหาคือตรงจุด โดยการกำหนดค่ามาตรฐานสารก่อมะเร็ง และค่ามาตรฐานโลหะหนัก ซึ่งเป็นต้นเหตุของโรคร้าย เหมือนในหลาย ๆ ประเทศ เนื่องจาก PM 2.5 อาจไม่ใช่สารก่อมะเร็งเพียงอย่างเดียว รัฐบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ในการติดตามเฝ้าระวัง (monitoring) การกำหนดค่ามาตรฐานควรจะต้องมีการกำหนดในชั้นบรรยากาศ และเมื่อเกิดแล้วนำไปสู่อะไร ระดับความเสี่ยงอยู่ที่เท่าไร และเมื่อทราบความเสี่ยงแล้วก็จะแก้ไขปัญหาจากแหล่งกำเนิดได้

ท้ายสุด คือ มุมมองด้านการเกษตร นาย**พีรพันธ์ คอทอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร** กล่าวว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังคงเห็นหน้าในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการบริหารจัดการในระดับฟาร์มให้มีการจัดการต้นทุน Cost Management และจัดรูปพื้นที่ปลูกให้เหมาะสมกับใช้เครื่องจักรกล หรือ

Ecosystem ทั้งหมด เพื่อให้การลงทุนนั้นเกิดกำไรรวมทั้งเรื่องการลงทุนการผลิต โดยใช้สารชีวภัณฑ์หรือสารเคมีทางการเกษตรที่มาจากพืชให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมให้เกิดห่วงโซ่อุปทานใหม่ให้เกิดขึ้น เรียกว่า New Supply Chain for Sustainable Ecosystem ซึ่งเป็นเทรนด์ของอาหารโลกที่การเกษตรไทยต้องก้าวตามให้ทันและไปให้ถึงซึ่งสอดคล้องกับการผลักดันร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ที่กำลังจะเกิดขึ้นจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้าง Ecosystem ใหม่ โดยภายในสองปีหลังจากที่กฎหมายออกประกาศใช้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องดำเนินการหลายเรื่อง โดยเฉพาะจัดทำระบบกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายใต้มาตรการเขตเกษตรเศรษฐกิจ จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่สูงทั้งหมด จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรแบบไม่เผาสำหรับการเพาะปลูกข้าวพัฒนาและดำเนินการระบบรับรองสินค้าหรือผลผลิตผลการเกษตรแบบไม่เผา ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดให้มาตรฐานสินค้าเกษตรเป็นมาตรฐานบังคับ และมีการเชื่อมโยงข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับระบบมาตรฐาน รวมถึงมาตรการสร้างแรงจูงใจด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับพี่น้องเกษตรกรทำตาม

ดังนั้น จะได้เห็นได้ว่า การเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นเพียงส่วนหนึ่งของต้นตอปัญหาฝุ่นละออง PM 2.5 ซึ่งยังมีแหล่งกำเนิดฝุ่นละออง PM 2.5 อื่น ๆ อีก ทุกภาคส่วนต้องตระหนักรู้ว่าการก่อกมลพิษมีต้นทุนที่ทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ และต้องร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ให้ถูกจุดตามบทบาทภาระหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด เพื่อให้การแก้ไขปัญหาของประเทศไทยมีความยั่งยืนต่อไป ❖

9

ทางเลือกจัดการเค

เกษตรกรไทยร่วมใจ หยุด

ลดต้นทุน

1

ไถกลบแทนการเผา

การไถกลบเป็นการเพิ่มปุ๋ยให้ดิน
ลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ถึง 261 บาทต่อไร่

2

ผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุ กดแทนปุ๋ยเคมี
ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ย 6 บาทต่อกิโลกรัม

3

เลี้ยงสัตว์

นำมาทำอาหารหมัก เช่น ฟางข้าวหมัก
ลดต้นทุนอาหารสัตว์ 3.83 บาทต่อกิโลกรัม

4

วัสดุเพาะปลูก

นำซังข้าวโพด หรือฟางข้าว มาทำวัสดุ
เพาะปลูก ลดต้นทุน 3 - 10 บาทต่อกิโลกรัม

ตัวอย่าง โมเดลชุมชนต้นแบบปลอดการเผา

“ฟางทองคำ” ที่บางระกำโมเดล จังหวัดพิษณุโลก

บางระกำโมเดล จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยพื้นที่บางส่วนของ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอพรหมพิราม
อำเภอบางระกำ และอำเภอวัดโบสถ์ มีพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง ปีการผลิต 2565/2566 ประมาณ
160,000 ไร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลกได้จัดกิจกรรมรณรงค์ “ฟางทองคำ” เพื่อส่งเสริม
การเพิ่มมูลค่าฟางข้าว โดยเปรียบเหมือนทองคำ ซึ่งนำไปอัดก้อนขายหลังเก็บเกี่ยว
และลดการเผาในพื้นที่การเกษตร เฉพาะที่บางระกำโมเดล ฟางข้าวสร้างรายได้กว่า
15 ล้านบาท และยังช่วยลดจุด Hotspot ค่าความร้อนและฝุ่น PM 2.5 ลงได้มาก
นอกจากนี้ ยังได้ขยายผลนำไปใช้กับพื้นที่นอกบางระกำโมเดล จำนวนกว่า 500,000 ไร่
รวมแล้วเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรัง ปีการผลิต 2565/2566 ทั้งในและนอกพื้นที่
บางระกำโมเดล มีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายฟางข้าวกว่า 100 ล้านบาท เลยทีเดียว !!!

หมวดวัสดุทางการเกษตร

หาเช่าในพื้นที่เกษตรอย่างยั่งยืน

เพิ่มรายได้

5

พลังงานทดแทน

ผลิตเป็นเชื้อเพลิงอัดแท่ง หรืออัดก้อน
ขายได้ 20 บาทต่อกิโลกรัม

6

เพาะเห็ด

สร้างอาหาร สร้างรายได้
ขายได้ 110 บาทต่อกิโลกรัม

7

ผลิตฟางอัดฟ่อน

อัดฟางเป็นก้อน ขายได้ 30 บาทต่อก้อน
หรือ 750 บาทต่อไร่

8

ส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล

ส่งจำหน่ายที่โรงไฟฟ้าชีวมวล
ขายได้ 600 - 1,700 บาทต่อตัน

9

แปรรูปเพิ่มมูลค่า

แปรรูปเป็นสินค้าอื่น เช่น กระดาษต้นไม้
กระดาษฟางข้าว เป็นต้น

ที่มา : วารสารส่งเสริมการเกษตร
ปีที่ 57 ฉบับที่ 313 เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2566

SCAN ME

ดาวน์โหลด File

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : พิชญาพร สีเข้ม สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท

ชัยนาท ส่งเสริมปลูกพืชใช้น้ำน้อย

“ถั่วเขียวผิวมัน”

ทดแทนการทำนาปรัง ลดเสี่ยงขาดน้ำในช่วงฤดูแล้ง

กรมส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทภารกิจ ในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรด้วยการจัดระบบการผลิตพืชในพื้นที่นาข้าว มีเป้าหมายในการลดรอบพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง ด้วยการจัดกิจกรรมทางเลือกพืชที่เหมาะสมทดแทน กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้สนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรังเข้าร่วม **โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร** เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทนการทำนาปรัง เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง พริก แตงโม ข้าวโพดหวาน และอื่น ๆ ที่มีอายุการเก็บเกี่ยวไม่เกิน 120 วัน ให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการการผลิตพืชทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิต คุณภาพผลผลิต และการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในอาชีพการเกษตร

ที่มาการส่งเสริมปลูกถั่วเขียวทดแทนการทำนาปรัง

จังหวัดชัยนาท มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 1,199,257 ไร่ โดยในปี 2565 มีพื้นที่ทำนาปรัง 343,672 ไร่ พบว่าในบางพื้นที่มีปริมาณน้ำไม่พอต่อการปลูกข้าวนาปรัง ทำให้ผลผลิตน้อยไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน และในปี 2566 สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท ได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอวัดสิงห์ อำเภอสรรคบุรี อำเภอหันคา และอำเภอหนองมะโมง ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกถั่วเขียวผิวมันทดแทนการทำนาปรัง โดยรับสมัครเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการดังกล่าวผ่านการจัดเวทีชุมชน ให้เกษตรกรจัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกพืชทดแทนนาปรัง สนับสนุนปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ชีวภัณฑ์) โดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวที่ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ได้แก่ พันธุ์ชัยนาท 3 เนื่องจากให้ผลผลิตสูง ขนาดเมล็ดใหญ่ การสุกแก่ของฝักสม่ำเสมอใกล้เคียงกัน เหมาะสำหรับการแปรรูปเป็นวุ้นเส้น และเป็นที่ต้องการของตลาด

เทคนิคการทำงานส่งเสริมในพื้นที่

“พาให้ทำ ตามให้คิด ศึกษาดูงาน เพื่อจุดประกายและต่อยอด”

นั่นคือ ส่งเสริม แนะนำ และดำเนินการร่วมกับเกษตรกรในการปลูกถั่วเขียวผิวมัน สอบถามปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะทำการเพาะปลูก ลงสำรวจโรคมะเร็งในแปลง หากตรวจพบ ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมเกษตรกร ศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการเชื่อมโยงตลาด และต่อยอดแนวคิดการแปรรูปถั่วเขียวผิวมันในพื้นที่

ข้อดีการปลูกถั่วเขียวพีชใช้น้ำน้อยในช่วงฤดูแล้ง

เนื่องจากพื้นที่นอกเขตชลประทานส่วนใหญ่มีขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง แต่ดินยังสามารถเก็บความชื้นได้ จึงเหมาะสมในการปลูกถั่วเขียวผิวมัน อีกทั้งถั่วเขียวเป็นพืชที่เพาะปลูกง่าย เมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น อายุการเก็บเกี่ยวเร็ว ประมาณ 65-70 วัน การปฏิบัติดูแลรักษาง่าย ตลอดจนมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแหล่งผลิต

เทคนิคการเพิ่มผลผลิต “ถั่วเขียวผิวมัน” ในช่วงฤดูแล้ง

การปลูกถั่วเขียวในช่วงฤดูแล้ง เกษตรกรจังหวัดชัยนาท นิยมปลูกในพื้นที่นาหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวหน้าปีแล้ว ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม โดยทำการหว่านเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวทันทีขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ เพราะจะได้อาศัยปริมาณน้ำในดินสำหรับการงอก และใช้น้ำค้างในการเจริญเติบโตแทนการใช้น้ำชลประทาน

▶ เทคนิคการปลูกถั่วเขียว หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวหน้าปี เกษตรกรจะสูบน้ำเข้าในพื้นที่และขังน้ำไว้ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นสูบน้ำออกให้หมดแล้วปล่อยพื้นที่ไว้ 3-4 วัน จึงทำการไถแปร ทิ้งไว้ 1 วัน จึงหว่านเมล็ดพันธุ์แล้วไถกลบ เทคนิคนี้จะทำให้ดินมีความชื้นที่เหมาะสมต่อการงอกของเมล็ดถั่ว ได้ต้นถั่วจำนวนมาก

▶ เทคนิคการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดชัยนาท จะยังไม่ทำการเก็บเกี่ยวในฝักแก่รุ่นแรก โดยปล่อยให้ถั่วเขียวออกฝักไปถึงรุ่นสองหรือรุ่นสาม จึงเก็บเกี่ยวซึ่งจะทำให้ได้ผลผลิตดี และมีปริมาณมากขึ้น

การปลูกถั่วเขียวผิวมัน มีต้นทุนการผลิต 3,050 บาทต่อไร่ ส่วนการทำนาปรัง มีต้นทุนการผลิต 5,670 บาทต่อไร่ ซึ่งต้นทุนการผลิตถั่วเขียวผิวมันน้อยกว่าถึง 2,620 บาทต่อไร่ เมื่อคิดหักลบกับรายได้สุทธิที่ได้รับ พบว่า เกษตรกรมีกำไรจากการปลูกถั่วเขียวผิวมัน 1,950 บาท ในขณะที่กำไรจากการปลูกข้าวหน้าปีได้เพียง 1,370 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 12 มีนาคม 2566) ถึงแม้ว่าผลกำไรจะแตกต่างกันไม่มากนัก แต่การที่เกษตรกรหันมาปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรัง จะช่วยลดความเสี่ยงจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ❖

เรเรเรเรเรเร : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กลุ่มโสตทัศนอุปกรณ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

เรเรเรเรเรเร

ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย 10 จังหวัดภาคใต้

จากเหตุอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้ ช่วงปลายเดือนธันวาคม 2566 นายพีรพันธ์ คอทอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดชุดเฉพาะกิจลงพื้นที่ประสบภัย เพื่อให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เกษตรกรที่ประสบภัย และเร่งสำรวจพื้นที่ประสบภัยภายหลังน้ำลดพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 10 จังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2566) ได้แก่ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง ปัตตานี ระนอง ตรัง ยะลา นราธิวาส และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการสำรวจพบว่า เกษตรกรได้รับผลกระทบ จำนวน 2,230 ราย พื้นที่การเกษตรเสียหาย จำนวน 11,244.50 ไร่ แยกเป็น ข้าว จำนวน 7,219.25 ไร่ พืชไร่และพืชผัก จำนวน 2,908.75 ไร่ ไม้ผลไม้มั้ยืนต้นและอื่น ๆ 1,116.50 ไร่ คาดว่าจะใช้วงเงินช่วยเหลือ จำนวน 19,709,956.50 บาท ในส่วนของการเตรียมความพร้อมการให้ความช่วยเหลือ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ขยายพันธุ์พืชของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ได้จัดเตรียม ชีวภัณฑ์ (ไตรโคเดอรมา) รวมทั้งสิ้น 34,000 กิโลกรัม และผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผัก จำนวน 7 ชนิด เป้าหมายทั้งสิ้น 60,000 ของ ไร่ให้เกษตรกรใช้ฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรหลังน้ำลด สำหรับการให้ความช่วยเหลือกรณีพื้นที่ที่เกษตรกร ได้รับความเสียหาย เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลัง โดยเกษตรกรจะต้องขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรไว้ก่อนเกิดเหตุ จะได้รับความช่วยเหลือครัวเรือนละไม่เกิน 30 ไร่ แบ่งเป็นข้าว ไร่ละ 1,340 บาท พืชไร่และพืชผัก ไร่ละ 1,980 บาท ไม้ผลไม้มั้ยืนต้นและอื่น ๆ ไร่ละ 4,048 บาท

เผยแพร่ผลการวิจัยพัฒนา โครงการประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง และความเสียหายของพืชเกษตรรายแปลง (ระยะที่ 1) มีความแม่นยำสูง

นางอัญชลี สุวจิตานนท์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เปิดเผยว่า กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำการวิจัยโครงการประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและความเสียหายของพืชเกษตรรายแปลง ด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมชลประทาน และ กรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อสร้างแบบจำลองการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง สร้างแบบจำลองการประเมินความเสียหายของพืชเกษตรรายแปลง และพัฒนาลำดับการประมวลผลเป็นฐานข้อมูลแบบอัตโนมัติ รวมทั้งจัดทำแพลตฟอร์มเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยแล้งใช้ในการขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคม โดยได้ทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ นครราชสีมา อุทัยธานี และจังหวัดกำแพงเพชรสงคร เพื่อปชชี สภาวะความแห้งแล้ง (DSI) โดยทำการประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและความเสียหายของพืชตามสถานการณ์ เอลนีโญ (El Nino) ลานีญา (La Nina) และสถานการณ์ปกติ (Neutral) ผลจากการประเมินความเสียหายของพืชเกษตร รายแปลง (CDAI) พบว่า แบบจำลองสามารถบ่งชี้ความเสียหายของพืชจากภัยแล้งได้มากกว่าร้อยละ 75 โดยทดสอบกับแปลงที่เคยเสียหายในอดีตในแปลงอ้อย มีความถูกต้อง (ร้อยละ 92.9) ข้าว ร้อยละ (81.9) ข้าวโพด (ร้อยละ 77.7) และมันสำปะหลัง (ร้อยละ 73.7) ซึ่งผลการวิจัยพัฒนาโครงการดังกล่าว (ระยะที่ 1) จะช่วยเฝ้าประเมินสภาวะแห้งแล้งของพื้นที่การเกษตร และช่วยในการตัดสินใจวางแผนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและในปี 2567 จะดำเนินการโครงการระยะที่ 2 อย่างต่อเนื่อง โดยจะพัฒนาแบบจำลองและทดสอบเพื่อให้มีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

คลินิกพืชเคลื่อนที่เร็วที่จังหวัดนครปฐม

นายพีทัศน์ อุ่นจิตตพันธ์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร กล่าวว่า กรมส่งเสริมการเกษตร มีนโยบายในการสนับสนุนให้พี่น้องเกษตรกรไทยผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยทั้งต่อผู้บริโภค และตัวเกษตรกรเองตลอดกระบวนการผลิต รวมถึงมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงมุ่งถ่ายทอดความรู้ด้านการอารักขาพืชให้แก่เกษตรกรในทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชใน 9 จังหวัดครอบคลุมทุกภูมิภาค ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ชัยนาท สุพรรณบุรี ชลบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี และสงขลา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดและระดับอำเภอคอยดูแล และนำให้ความรู้ และช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ซึ่งที่ผ่านมาจังหวัดนครปฐม ประสบผลสำเร็จในการจัดให้บริการ “คลินิกพืชเคลื่อนที่เร็ว” โดยมีรถหน่วยเคลื่อนที่เร็วอารักขาพืช มีอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพร้อมห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยศัตรูพืชในตัวรถ สามารถตรวจวิเคราะห์ดินและคุณภาพน้ำเพื่อใช้ทำการเกษตร รถหน่วยเคลื่อนที่เร็วอารักขาพืชจึงสามารถนำออกไปตรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อป้องกันการระบาด สามารถเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย 4.0 รวมถึงตรวจวินิจฉัยโรคและแมลงให้แก่เกษตรกรถึงในแปลงเพาะปลูกอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถควบคุมกำจัดศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสุพรรณบุรี มีแผนการใช้รถหน่วยเคลื่อนที่เร็วอารักขาพืชออกติดตามพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรเป็นประจำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครอบคลุมทุกอำเภอ รวมทั้งเปิดให้บริการคลินิกพืช ณ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอทุกวันศุกร์ของสัปดาห์

เชิญชวนต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประจำปี 2567

นายฤกษ์ อุตตะมะเวทิน รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร กล่าวว่า กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดการ จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ช่วยได้รับประโยชน์ ทั้งการได้รับการรับรองตามกฎหมาย และได้รับการประเมินศักยภาพ ซึ่งทางกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดย ณ ปัจจุบัน (ข้อมูล 20 ธ.ค. 2566) มีวิสาหกิจชุมชน 84,204 แห่ง สมาชิก 1,470,462 ราย และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 618 แห่ง สมาชิก 15,731 ราย ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนโดยกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว ดังนั้นเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการประกอบกิจการ และหากวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ขาดการต่อทะเบียนเป็นระยะเวลา 2 ปีติดต่อกัน จะถูกเพิกถอนทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และหมดสิทธิ์รับการส่งเสริมและสนับสนุนหรือบริการ จากภาครัฐ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้อำนวยความสะดวกให้แก่วิสาหกิจชุมชนในการต่อทะเบียน โดยมอบให้สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรพื้นที่ (กทม.) เป็นสถานที่รับต่อทะเบียนฯ ตั้งแต่วันที่ 1 – 30 มกราคม 2567

ผลสำเร็จทุ่งบางระกำโมเดล ยุทธการเผา ลดฝุ่น PM 2.5

นายครองศักดิ์ สกรักรา รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เผยผลสำเร็จของบางระกำโมเดล จังหวัดพิษณุโลก ที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้เสริมสร้างความรู้ให้เกษตรกรทำการเกษตรปลอดการเผาด้วยการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์และใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรแทนการเผา โดยมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ “ฟางทองคำ” หรือการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของฟางข้าวหลัง การเก็บเกี่ยว โดยนำไปอัดก้อนขายแทนการเผา ซึ่งภาครัฐช่วยบริหารจัดการด้านการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจค้าฟางข้าวในพื้นที่ ภาพรวมพื้นที่การปลูกนาข้าวนาปรัง ปีการผลิต 2565/66 ในบางระกำโมเดล ประมาณ 160,000 ไร่ ฟางข้าวสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร จำนวนกว่า 15.77 ล้านบาท สามารถลดจุด Hotspot ค่าความร้อน และฝุ่น PM 2.5 ลงได้มาก นอกจากนี้ยังได้ขยายผลสำเร็จของกิจกรรมฯ ไปใช้กับพื้นที่นอกบางระกำโมเดลอีกด้วย นอกจากนี้พร้อมผลักดัน “แม่แจ่มโมเดล” จังหวัดเชียงใหม่ที่มีกิจกรรมรณรงค์ การทำการเกษตรลดการเผาโดยเน้นปรับเปลี่ยนการทำเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น การเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดหลังนา มาปลูก พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น ที่มีศักยภาพทางการตลาด และนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มาสร้างมูลค่าเพิ่มแทนการเผา นอกจากนี้ ยังมีสร้างภาคีเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างส่วนราชการพร้อมทั้งหน่วยงานในพื้นที่นำขั้นตอนและองค์ความรู้ถ่ายทอดสู่ประชาชน ซึ่งทั้งสองโมเดล ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ถอดบทเรียนเพื่อนำไปขยายผล ใช้แก้ปัญหาทุกพื้นที่อื่นที่มีปัญหาเช่นเดียวกัน พร้อมผลักดันพื้นที่ที่มีศักยภาพให้เกิดเป็นโมเดลตัวอย่างต่อไป

ผู้ประกอบการเกษตร ผู้ขับเคลื่อนต่อยอดเพิ่มมูลค่ากาแฟไทย เพื่อสร้างความยั่งยืนให้ผืนป่าและชุมชนบ้านเกิด

เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ต้นแบบ ปี 2566

“โครงการคัดเลือกเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด ประจำปี พ.ศ. 2566” เป็นโครงการของมูลนิธิร่วมกับช่วยกันสำนึกรักบ้านเกิด ดำเนินการภายใต้ความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตร ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเรื่อง ความร่วมมือด้านการสนับสนุนกิจกรรมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่เกษตรกร ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่กรมส่งเสริมการเกษตร ขับเคลื่อนต่อยอดจากโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ร่วมกับหน่วยงานภาคี โดยการคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ ปราดเปรื่อง (Young Smart Farmer) และเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในอาชีพเข้าร่วมโครงการฯ โดยในปีนี้ได้จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “ผู้ประกอบการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agri – Entrepreneur)” โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้สนับสนุนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการรับสมัครเกษตรกร ตลอดจนร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรในรอบ 30 ราย และรอบตัดสิน 10 ราย จนได้สุดยอดเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิดในปีนี้นั้นคือ นายวิชัย กำเนิดมงคล เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของจังหวัดน่าน

ด้วยนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ที่ต้องการยกระดับสินค้าเกษตร และการเสริมศักยภาพเกษตรกร ด้วยการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร สู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยการพัฒนาประสิทธิภาพและผลผลิตภาคการเกษตรด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่เกษตรกร และการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าสูง กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร ผ่านโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและการพัฒนาสมรรถนะของเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับต่อยอดเป็นผู้ประกอบการเกษตร ด้วยกระบวนการปรับแนวคิดการทำงานเชิงธุรกิจ เสริมความรู้ ทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ให้สามารถแข่งขันทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงส่งเสริมการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นายวิชัย กำเนิดมงคล หรือคุณกล้วย เป็นเกษตรกร ปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ปี 2566 ที่ได้รับการพัฒนาต่อยอดศักยภาพในโครงการพัฒนาเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีความรู้และทักษะด้านการผลิตกาแฟ จนประสบความสำเร็จ การผลิตกาแฟของคุณวิชัย มีแนวคิดมุ่งมั่น และตั้งใจพัฒนากาแฟไทยให้อยู่ เคียงคู่กับผืนป่า และต่อยอดรักษาวินัยวัฒนธรรมความเป็น ชาวติพันธุ์ม้ง ดำเนินการผลิตสินค้าจากกาแฟตั้งแต่ต้นน้ำ - ปลายน้ำ ที่เน้นการบริหารจัดการผลผลิตเอง ใช้ตลาดน้ำ การผลิต และเสริมด้วยนวัตกรรม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ สูงที่สุดในการบริหารธุรกิจเกษตร โดยสวนกาแฟนี้มีพื้นที่ การผลิต 7 ไร่ เน้นการทำกาแฟแบบประณีต และเกษตรอินทรีย์ มีการใช้เชื้อจุลินทรีย์ (Bacillus) ซึ่งเป็น จุลินทรีย์ที่เจริญเติบโตดี ทาอาหารกินเก่ง ขยายเชื้อได้ง่าย มาหมักร่วมกับกากกาแฟ เปลือกกาแฟ มูลไก่ และมูลวัว ในชุมชน มาเป็นธาตุอาหารให้กับต้นกาแฟ สามารถลดต้นทุน การผลิตลงได้ 1,500 บาทต่อไร่ และช่วยให้เนื้อกาแฟ มีความแน่นและได้รสชาติความเป็นธรรมชาติของสายพันธุ์ ดั้งเดิม ความพิถีพิถันในการคัดเลือกสายพันธุ์การเก็บเกี่ยว เมล็ดกาแฟ การหมักผลกาแฟ และการอบแห้งเมล็ดกาแฟ ที่พิถีพิถันทำให้กาแฟที่ได้มีรสชาติเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงการนำเครื่องคั่วกาแฟระบบดิจิทัล ที่มีระบบควบคุม อุณหภูมิที่แม่นยำมาใช้ในกระบวนการคั่วกาแฟ ทำให้ สามารถดึงรสชาติดั้งเดิมของแต่ละสายพันธุ์กาแฟออกมา ได้มากขึ้น เช่น การคั่วสารกาแฟ Gesha ที่สามารถ ดึงกลิ่นความเป็นดอกไม้และความเป็นผลไม้ออกมาได้ เพื่อได้รสชาติความดั้งเดิมของตัวกาแฟ สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มและพัฒนาคุณภาพกาแฟไทยได้เป็นอย่างดี และสร้างรายได้ให้กับคุณวิชัย 250,000 บาทต่อปี

จากความสำเร็จส่วนตัวต่อยอดสู่ชุมชนบ้านเกิด

จากความสำเร็จส่วนตัวของคุณวิชัย จึงได้ต่อยอดความสำเร็จสู่ชุมชนบ้านเกิด โดยการรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่กาแฟเดอม้งมณีพฤษชัย อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ในปี 2564 มีสมาชิกทั้งหมด 72 ราย และวิสาหกิจชุมชนกาแฟเดอม้งมณีพฤษชัย ในปี 2566 มีสมาชิกทั้งหมด 22 ราย มีพื้นที่การผลิตรวมกันกว่า 1,000 ไร่ สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มกว่า 2,500,000 บาทต่อปี มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือการทำงานซึ่งกันและกัน ร่วมมือดูแลพื้นที่ป่าในแปลงกาแฟ การบริหารจัดการ กลุ่มร่วมกัน การสร้างและขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกัน และรวบรวมผลผลิต แปรรูป และจัดจำหน่าย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการต่อรอง ปัจจุบันคุณวิชัย เป็นประธาน วิสาหกิจชุมชน ที่บริหารธุรกิจภายใต้แบรนด์ “Coffee De Hmong กาแฟเดอม้ง” มีสินค้าประกอบด้วย

ผลิตภัณฑ์	ราคา (บาทต่อกิโลกรัม)	ปริมาณ (กิโลกรัมต่อปี)
1. สารกาแฟ Catimor (สายพันธุ์ที่ทนทานและนิยมปลูก)	650	10,000
2. Catimor Specilty (พันธุ์คาติมอร์ที่คัดพิเศษ สำหรับคั่วอ่อน สำหรับดริป)	1,100	500
3. สารกาแฟ Java (สายพันธุ์ดั้งเดิมตระกูลอาราบิกา มีรสชาติพิเศษ จะคั่วอ่อนเท่านั้น สำหรับนำไปชงดริป)	1,500	200
4. สารกาแฟ Gesha (นางฟ้าแห่งกาแฟ ถือเป็นเลิศรสที่สุดในตระกูลอาราบิกา)	8,000	200
5. สารกาแฟ Syrina (สายพันธุ์ดั้งเดิมตระกูลอาราบิกา)	2,500	100
6. สารกาแฟ Typica (สายพันธุ์ดั้งเดิมตระกูลอาราบิกา)	2,500	500
7. สารกาแฟ Yellow Bourbon (สายพันธุ์ดั้งเดิมตระกูลอาราบิกา)	1,100	500
8. ชาดอกกาแฟ	1,000	100
9. ชาเปลือกกาแฟ	500	100

“สิ่งสำคัญในความสำเร็จ ก็คือ การคำนึงถึงกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพต่อผู้บริโภค สร้างคุณค่าที่ตอบโจทย์คุณภาพชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อม การคัดเลือกเมล็ดกาแฟคุณภาพ จนได้รับรางวัลชนะเลิศลำดับที่ 3 ประจำปี 2563 การประกวดเมล็ดกาแฟของสมาคมกาแฟพิเศษไทย (Thai Specialty Coffee Awards 2020 ในประเทศ Honey Process และมีแผนในการพัฒนาต่อยอดกาแฟในแบรนด์ เดอหมั่ง ให้มีคุณภาพ โดยกำลังศึกษาการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมการอบกาแฟและการคั่วกาแฟที่ทันสมัย มาแปรรูปกาแฟให้มีรสชาติที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคยิ่งขึ้น และสุดท้ายต้องไม่ลืมที่จะแบ่งปันสู่ชุมชนบ้านเกิดให้เกิดการสร้างรายได้ในชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้มั่นคงต่อไป” คุณวิชัยเกษตรกรปราดพร้อมต้นแบบกล่าว ❀

ท่านใดที่สนใจผลิตภัณฑ์กาแฟแบรนด์ “Coffee De Hmong กาแฟเดอหมั่ง” หรือต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถติดต่อผ่าน Facebook Page “Coffee De Hmong กาแฟเดอหมั่ง” และวิสาหกิจชุมชนกาแฟเดอหมั่ง มนต์พฤกษ์ ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน 55130 โทรศัพท์ 06 3562 6696

จากความสำเร็จสู่การเป็นต้นแบบ “โครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรตำบลต้นแบบ”

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา **กรมส่งเสริมการเกษตร** ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมถึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์การ ระบบการทำงาน และการให้บริการเกษตรกร การดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะ **เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล หรือ เกษตรตำบล** ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน ใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชและสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ประสานงาน ผู้ให้ความร่วมมือหรือเป็นผู้ปฏิบัติการกิจกรรมตาม ความจำเป็นอีกประการหนึ่งด้วย

จุดเริ่มต้นคนต้นแบบ

จากบทบาทหน้าที่ในงานส่งเสริมการเกษตรข้างต้น จะเห็นว่า เกษตรตำบล มีความสำคัญในการขับเคลื่อน การดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรให้สำเร็จลุล่วง และนำไปสู่การขับเคลื่อนงานในส่วนอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของ โครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตร ตำบลต้นแบบ ค้นหาเกษตรตำบลที่มีผลงานโดดเด่น สามารถเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการปฏิบัติงานมิติต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดทำสื่อรูปแบบคลิปวิดีโอและรายการโทรทัศน์ ในชื่อรายการ เกษตรตำบล “คน ปลุก คน” ด้วยการ ถ่ายทอดต้นแบบแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิด การประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ จากเกษตรตำบลคนหนึ่ง ถึงอีกคนหนึ่ง โดยดำเนินการภายใต้บันทึกความร่วมมือ กับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่ง ประเทศไทย หรือ Thai PBS ในการร่วมควบคุมการผลิตและ เผยแพร่สื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ต้นแบบการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ภารกิจและผลการ ดำเนินงาน ของกรมส่งเสริมการเกษตรสู่สาธารณชน อีกทางหนึ่ง

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงมอบหมายให้กลุ่มพัฒนา สื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นผู้ดำเนินการโครงการฯ มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง เดือนมีนาคม - เดือนธันวาคม 2566 โดยคณะกรรมการ คัดเลือกเกษตรตำบลต้นแบบ ได้ทำการพิจารณาเอกสาร ผลงานและประวัติชีวิตการทำงานของเกษตรตำบลผู้สนใจ เข้าร่วมโครงการจากทั่วประเทศ เพื่อคัดเลือกเกษตรตำบล เป้าหมาย จำนวน 20 คน สำหรับร่วมกิจกรรม Workshop เรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มเติมและการผลิต คลิปวิดีโอด้วยตนเอง ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมการเกษตร และสถานีโทรทัศน์ Thai PBS ระหว่างวันที่ 28 - 30 พฤษภาคม 2566 หลังจากนั้นคณะกรรมการฯ ได้พิจารณา คัดเลือกผู้ผ่านเข้ารอบ 10 คน ซึ่งเป็นเกษตรตำบลต้นแบบ และเป็นเป้าหมายในการผลิตคลิปวิดีโอและรายการ โทรทัศน์ มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดผ่านช่องทาง Facebook Fanpage และ Youtube Channel กรมส่งเสริมการเกษตร จนได้ผู้ผ่านเข้าสู่อันดับ 5 คน เพื่อคัดเลือกหา 1 คนสุดท้าย ที่จะเป็นสุดยอดเกษตรตำบลต้นแบบต่อไป

จาก 5 สู่ 1 สุดยอดเกษตรตำบลต้นแบบ

การค้นหาสุดยอดเกษตรตำบลต้นแบบ นอกจากการจัดกิจกรรมโหวตผ่าน ช่องทางโซเชียลมีเดียของกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว ส่วนสำคัญของการคัดเลือก อีกประการหนึ่ง คือ คณะกรรมการฯ ได้ทำการพิจารณาผลงานและความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานตามมิติต่าง ๆ ของเกษตรตำบลผู้ผ่านเข้ารอบ ไม่ว่าจะเป็น ความสามารถด้านการขับเคลื่อนโครงการและนโยบายภาครัฐ ความสามารถ ด้านการทำงานกับบุคคลเป้าหมายที่สอดคล้องกับระบบส่งเสริมการเกษตร ความสามารถด้านการให้บริการ ความสามารถด้านการจัดการสินค้าเกษตรและ การจัดการพื้นที่ และด้านอื่น ๆ ทำให้ได้มาซึ่ง “สุดยอดเกษตรตำบลต้นแบบ” นางสาวณัฐภิญญา สุภานันท์ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จในพื้นที่ มีผลงานที่สามารถนำมาถอดบทเรียน เป็นองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดสู่สาธารณชน และในท้ายที่สุดได้มีการประกาศผล พร้อมมอบรางวัลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมขยายผลโครงการฯ ภายในงาน วันคล้ายวันสถาปนากรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 266 ณ โรงแรม แกรนด์ ริชมอนด์ สไตลิส คอนเวนชัน จังหวัดนนทบุรี

ผลการประกาศรางวัลสุดยอดเกษตรกรตำบลแบบ

ปณ

เกษตรกรตำบล
ปลูกคุณ

1. รางวัลสุดยอดเกษตรกรตำบลแบบ :

นางสาวณัฐพนิตา สุภานันท์ (เมย์)

สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้วยข้อจำกัดเรื่องสภาพพื้นที่และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนและ มุ่งพัฒนาการทำการเกษตรร่วมกับป่า เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

2. เกษตรตำบลแบบ :

นายทวีศิลป์ ศรีสุริภักษ์ (เด่น)

สำนักงานเกษตรอำเภอยุพหุ จังหวัดศรีสะเกษ

ขับเคลื่อนงานเกษตร สร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน โดยการบริหารจัดการปุ๋ย ทำให้ปุ๋ยไม่ได้เป็นแค่ปุ๋ย แต่กลายเป็นส่วนเชื่อมโยงและกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนให้มีรายได้และอยู่ดีกินดี

3. เกษตรตำบลแบบ :

นางสาวมาศวิภา เตโช (กะตั่ว)

สำนักงานเกษตรอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

นำเสนอความคิดแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มองการทำงานทุกอย่างแบบองค์รวม ทำให้ทุเรียนชะอมเป็นที่รู้จัก เกิดการเชื่อมโยงการทำงาน และต่อยอดเป็นโครงการเกษตรมากมายในพื้นที่

4. เกษตรตำบลแบบ :

นางสาวยุวรัตน์ บุญเกษม (อุ้ม)

สำนักงานเกษตรอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ผู้มีความตั้งใจยกระดับการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในพื้นที่ จากการทำเกษตรแบบต่างคนต่างทำ จนเกิดการรวมกลุ่ม และมีการพัฒนา ทั้งกระบวนการทำการเกษตรไปจนถึงการถ่ายทอดความรู้ ทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5. เกษตรตำบลแบบ :

นางสาวอรพรรณ ชุติวิน (จอย)

สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ยึดมั่นการทำงานด้วยหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ใช้ขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และด้วยความพยายามในการผลักดันการรวมกลุ่มจนทำให้เกิดลานรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่โดดเด่น สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้

จากนี้ ดอว์มัน เกษตรตำบล ปลูกคุณ จะขอเสนอแนวคิดวิธีการทำงาน และรายละเอียดเกษตรกรตำบลแบบทั้ง 5 ท่าน วาโก้โครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรกรตำบลแบบ ให้ผู้อ่านทุกท่าน ได้ทำความรู้จักกันเพียงเล็ก ๆ ที่ขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่จนประสบความสำเร็จ และนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตข้างหน้าต่อไป ❖

ประมวลภาพกิจกรรม
ภายใต้โครงการฯ

Sub Clip

เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดี ความหวังเกษตรกรไทย มุ่งสู่เป้าหมายศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ ในระดับสากล (Seed Hub)

หากกล่าวถึงถั่วลิสงพันธุ์ที่กำลังเป็นที่รู้จักของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงและมีการปลูกอย่างแพร่หลายในเขตพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น คงหนีไม่พ้น 3 พันธุ์นี้ คือ พันธุ์เกษตรศาสตร์ สวก.1 พันธุ์เกษตรศาสตร์โก่งแก้ว 40 และพันธุ์เคยู อาร์ด้า 20 ซึ่งเป็นถั่วลิสงพันธุ์ที่เกิดจากการพัฒนาพันธุ์จากหน่วยงานวิชาการ ปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้สามารถต้านทานต่อโรคใบไหม้ได้โดยเฉพาะซึ่งเป็นโรคที่สำคัญของถั่วลิสงและสร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงเป็นอย่างมาก

แนะนำเมล็ดถั่วลิสงพันธุ์ดี ต้านทานโรค เป็นที่ยอมรับในคุณภาพ

ถั่วลิสงพันธุ์เกษตรศาสตร์ สวก.1 เกิดจากการผสมระหว่าง พันธุ์ขอนแก่น 5 (พันธุ์แม่) และพันธุ์ IC10 (พันธุ์พ่อ) เป็นพันธุ์ใหม่ que พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของภาควิชาพืชไร่ ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ภายใต้โครงการการพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มผลผลิตและความต้านทานต่อ โรคยอดไหม้ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จุดเด่นสำคัญคือ ให้ผลผลิตสูง ต้านทานต่อโรคยอดไหม้ คุณภาพเมล็ดเป็นที่ยอมรับของอุตสาหกรรมแปรรูป และสามารถปรับตัวได้ดีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง

ถั่วลิสงพันธุ์เกษตรศาสตร์โก่งแก้ว 40 เกิดจากการผสมระหว่าง พันธุ์ไทนาน 9 (พันธุ์แม่) และพันธุ์ขอนแก่น 6 (พันธุ์พ่อ) เป็นพันธุ์ใหม่ que พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของภาควิชาพืชไร่ ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และบริษัทโรงงานแม่รวยจำกัด ภายใต้โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วลิสงในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จุดเด่นสำคัญคือ ให้ผลผลิตสูง ทรงต้นเป็นพุ่มเตี้ย เก็บเกี่ยวง่าย เปลือกฝักมีหลาย เบอร์เช่นตักทะสูง ต้านทานโรคยอดไหม้ ผลผลิต เหมาะกับการแปรรูปเป็นขนมกรอบตามมาตรฐานโรงงาน

ถั่วลิสงพันธุ์เคยู อาร์ด้า 20 เกิดจากการผสมระหว่าง พันธุ์ไทนาน 9 (พันธุ์แม่) และ พันธุ์ขอนแก่น 6 (พันธุ์พ่อ) เป็นพันธุ์ใหม่ que พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของภาควิชาพืชไร่ ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ภายใต้โครงการการพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงและเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตสำหรับเขตภาคกลางและภาคเหนือของประเทศไทย จุดเด่นสำคัญคือ ให้ผลผลิตสูง มีอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมและมีการปรับตัวได้ดีในพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลาง เหมาะสำหรับการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงกรอบ ขนาดเมล็ดได้มาตรฐานการแปรรูปถั่วเคลือบ

ขยายผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง พันธุ์ดีสู่เกษตรกร

การผลิตและกระจายพืชพันธุ์ดีที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งในภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร รวมถึงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและกระจายพืชพันธุ์ดีที่มีคุณภาพให้ถึงมือเกษตรกรและผู้ประกอบการได้อย่างทั่วถึง โดยได้เล็งเห็นว่าเนื่องจากถั่วลิสงทั้ง 3 พันธุ์ได้ผ่านการศึกษาวิจัยและรับรองพันธุ์จากหน่วยงานวิชาการ และสามารถต้านทานโรคใบไหม้ รวมถึงสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็ว คือระหว่าง 100 – 120 วันหลังออก และให้ผลผลิตสูง ประมาณ 340 – 400 กิโลกรัมต่อไร่ จึงประสานงานหน่วยงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง คัดเลือกถั่วลิสงพันธุ์ดีเพื่อนำมาขยายผลผ่านโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดี โดยได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดีทั้ง 3 พันธุ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 380 กิโลกรัม จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนำมาจัดทำแปลงผลิตขยายเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดีภายในศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดมหาสารคาม และศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 10 จังหวัดอุดรธานี พื้นที่รวมทั้งสิ้น 19 ไร่ โดยมีเป้าหมายที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงคุณภาพให้ได้ 3,800 กิโลกรัม เพื่อเป็นแปลงสาธิต และจุดเรียนรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ

ลดการนำเข้าถั่วลิสงเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล (Seed Hub)

นอกจากนี้กรมส่งเสริมการเกษตรยังส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง เพื่อรองรับกำลังการผลิตในอนาคตผ่านการฝึกอบรม และสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตร ขยายผลงานผลิตถั่วลิสงพันธุ์ดีสู่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเครือข่าย สหกรณ์การเกษตร และวิสาหกิจชุมชน รวมถึงสำรองเมล็ดพันธุ์สำหรับใช้ปลูกในฤดูกาลต่อไป อีกทั้งประเทศไทยตั้งเป้าเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล (Seed Hub) ที่มีความพร้อมทั้งด้านการวิจัยพัฒนา การผลิต การจำหน่าย การนำเข้า-ส่งออกเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลจึงมองเห็นความสำคัญในการผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพ โดยเฉพาะถั่วลิสง มีนโยบายส่งเสริมการปลูกเป็นพืชหลังนาเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน ตัดวงจรโรคและแมลงในนาข้าว และเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อย ความต้องการถั่วลิสงของประเทศไทย มีรายงานว่าการผลิตถั่วลิสง ปี 2564/65 มีเนื้อที่ปลูก 107,712 ไร่ ผลผลิตรวม 35,544 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 330 กิโลกรัม พบว่ามีปริมาณการส่งออก จำนวน 713 ตัน คิดเป็นมูลค่า 36.11 ล้านบาท และมีการนำเข้าถั่วลิสง จำนวน 9,943 ตัน คิดเป็นมูลค่า 253.85 ล้านบาท ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ จึงถือเป็นโอกาสทองของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ดีควบคู่กับการเพิ่มผลผลิตและสามารถกระจายเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอต่อไป ❀

"พืชพันธุ์ดีต้องที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร"

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม
กองขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2561 0128

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร

ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงไทยกับงานวิจัย

ประสิทธิภาพ การผลิตน้ำผึ้งโพรงไทย (*Apis cerana*) ในมะพร้าวทับสะแก (สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ : GI) กลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โครงการศึกษาทดสอบ เรื่อง
“การศึกษาประสิทธิภาพการผลิต
น้ำผึ้งโพรงไทย (*Apis cerana*)
ในมะพร้าวทับสะแก
กลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในบทบาทและภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและนวัตกรรมใหม่ ๆ ถ่ายทอดให้เจ้าหน้าที่จังหวัดและอำเภอ เกษตรกรแกนนำและเครือข่าย เพื่อนำไปถ่ายทอดต่อแก่เกษตรกร ให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ที่รับผิดชอบและสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น นำไปพัฒนาเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว โดยในปีงบประมาณ 2563 ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ได้จัดทำโครงการศึกษาทดสอบเรื่อง “การศึกษาประสิทธิภาพการผลิต

มะพร้าวทับสะแก (Thap Sakae Coconut หรือ Mapraw Thap Sakae) คือ มะพร้าวพันธุ์ไทยต้นสูง พันธุ์สวีลูกผสม 1 และพันธุ์ลูกผสมชุมพร 2 ได้รับการจดทะเบียนสินค้า GI สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561 โดยมีลักษณะเด่น คือ ผลมีขนาดใหญ่ทรงกลมหรือรีเล็กน้อย เปลือกหนาเมื่อแก่มีสีน้ำตาล เนื้อสีขาวหนาสองชั้น ให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูง เมื่อทำเป็นกะทิจะมีกลิ่นหอมและมัน เหมาะสำหรับทำกะทิเพื่อประกอบอาหารคาวและหวาน ปลูกในพื้นที่อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย และอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออกและติดกับอ่าวไทย ส่งผลให้การระบายน้ำดี ประกอบกับมีแร่ธาตุและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม รวมถึงสภาพภูมิประเทศที่มีปริมาณแสงแดดตลอดทั้งปีแต่ไม่ร้อนมาก มีฝนตกชุก จึงมีความเหมาะสมในการเป็นแหล่งเพาะปลูกมะพร้าวทับสะแกให้ได้ผลดี

น้ำผึ้งโพรงไทย (*Apis cerana*) ในมะพร้าวทับสะแก (สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ : GI) กลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เพื่อตอบสนองความต้องการในพื้นที่ และทราบถึงแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการผลิตน้ำผึ้งโพรงไทยในสวนมะพร้าว ตลอดจนคุณลักษณะของน้ำผึ้งโพรงไทยที่ผลิตได้ อีกทั้งเป็นการสร้างสินค้าชนิดใหม่จากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ให้เกษตรกรได้เห็นคุณค่าของผึ้งและแมลงที่เป็นประโยชน์ในท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับสวนมะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นและมีความมั่นคงต่อไป “ผึ้งอยู่ได้ มะพร้าวทับสะแกอยู่รอด คนปลอดภัย และมีรายได้เสริม”

ขั้นตอนการศึกษาวิจัยในกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การเลี้ยงผึ้งโพรงไทยเสริมกิจกรรมในสวนมะพร้าวทับสะแกที่ปลูกในระบบเปิด พื้นที่กลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีต้นทุนการผลิตต่ำ สามารถนำกล่องหรือลังไปวางล่อผึ้งตามธรรมชาติไปยังพื้นที่ที่ต้องการเลี้ยงได้ อีกทั้งเป็นผึ้งพื้นเมืองในสภาพอากาศเขตร้อนของไทย มีสายพันธุ์อยู่ในพื้นที่จึงมีความเหมาะสมในการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน โดยสามารถเลี้ยงในสภาพธรรมชาติ สวนไม้ผลและพืชเศรษฐกิจ เช่น มะพร้าว กาแฟ และส้มโอ เป็นต้น ให้ผลผลิตน้ำผึ้งประมาณ 3 - 15 กิโลกรัมต่อรัง โดยเฉลี่ยประมาณ 7 กิโลกรัมต่อรังต่อปี สร้างรายได้จากราคาจำหน่ายที่ค่อนข้างสูง และเกื้อกูลประโยชน์ต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติ โดยผลการสำรวจข้อมูลการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจำปี 2566 พบว่าน้ำผึ้งโพรงไทย ขนาดบรรจุปริมาตร 750 มิลลิลิตร มีราคาจำหน่ายเฉลี่ยต่อขวด 451 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ดี อีกทางหนึ่งสำหรับผู้เลี้ยงผึ้งทั้งเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย ในกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. รวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน โดยจัดทำเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาความต้องการของเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรต้องการประกอบอาชีพเสริม การเลี้ยงผึ้งโพรงไทยเสริมกิจกรรมในสวนมะพร้าว
2. ประสานงาน และชี้แจงความประสงค์กับหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ
3. คัดเลือกพื้นที่แปลงมะพร้าวทับสะแกสำหรับการศึกษาวิจัย จำนวน 4 แปลง ในพื้นที่อำเภอทับสะแก และอำเภอบางสะพาน โดยเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. ติดตั้งรังเลี้ยงผึ้งโพรงในพื้นที่แปลงมะพร้าวทั้ง 4 แปลง เป็นระยะเวลา 30 วัน
5. ศึกษาปริมาณผลผลิตน้ำผึ้ง ได้แก่ น้ำหนักของรังผึ้งทั้งหมด น้ำหนักหัวน้ำหวานของรวงผึ้ง และปริมาณน้ำผึ้งบริสุทธิ์
6. ศึกษาคุณลักษณะของน้ำผึ้งตามข้อกำหนดของมาตรฐานน้ำผึ้ง ได้แก่ ปริมาณสารไฮดรอกซีเมทิลเฟอรูฟิวรัล (HMF) ความชื้น ความเป็นกรดต่าง ปริมาณน้ำตาลทั้งหมด น้ำตาลกลูโคส น้ำตาลฟรุกโทส น้ำตาลแลคโตส น้ำตาลมอลโทส น้ำตาลซูโครส ความหวาน ปริมาณเชื้อ *Staphylococcus aureus* และ *Salmonella* spp.

ผลลัพ์และการผลักดันผลงานวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์

โดยผลการศึกษาประสิทธิภาพการผลิตน้ำผึ้งโพรงไทยในมะพร้าวทับสะแก กลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านปริมาณผลผลิตน้ำผึ้งโพรงไทย พบว่าน้ำผึ้งบริสุทธิ์ที่ผลิตได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 580.20 ± 23.370 กรัมต่อรัง และคุณลักษณะของน้ำผึ้งโพรงไทยผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร น้ำผึ้ง พ.ศ. 2556 ในด้านคุณภาพและสุขลักษณะ รวมถึงลักษณะพื้นฐานของน้ำผึ้ง แต่อย่างไรก็ตาม ต้องพิจารณาเพิ่มเติมถึงสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงผึ้งให้เหมาะสม และควบคุมคุณลักษณะของน้ำผึ้งโพรงไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานเพื่อให้ได้น้ำผึ้งมะพร้าวทับสะแกที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

จะเห็นได้ว่าการศึกษาปริมาณผลผลิตและคุณลักษณะของน้ำผึ้งโพรงไทยยังสามารถพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการขยายผลส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวแปลงใหญ่ในพื้นที่หรือเกษตรกรที่มีความสนใจในการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย เพื่อให้เกิดอาชีพและรายได้เสริม เกิดสินค้าชนิดใหม่ ลดการใช้สารเคมี ลดต้นทุนการผลิต และเกิดกิจกรรมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ ผลงานวิจัยดังกล่าวยังได้นำไปจัดแสดงในงาน “เปลี่ยนวิถีเกษตรไทย ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม AgriTech and Innovation (Moving forward: from Local to Global)” ในโซน 6 Mega Trend ในระหว่างวันที่ 20 - 21 พฤศจิกายน 2566 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

9

เกณฑ์บ่งบอกถึงน้ำผึ้งดีมีคุณภาพ

เกร็ดความรู้

น้ำผึ้ง เป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญและมีราคาสูง มีกลิ่นรสเฉพาะตัว การผลิตน้ำผึ้งจะต้องคำนึงถึงคุณภาพต่าง ๆ เช่น สี กลิ่นรสตามธรรมชาติ ปริมาณน้ำตาลกลูโคส ฟรุกโทส และซูโครส ปริมาณสารตกค้างและสารปนเปื้อนต้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยมาตรฐานน้ำผึ้งกำหนดเกณฑ์คุณภาพที่สำคัญ ดังนี้

- 1 เป็นเนื้อเดียวกัน ลักษณะใสไม่ขุ่นทึบ ปราศจากสิ่งแปลกปลอม มีสีตามธรรมชาติตั้งแต่สีเหลืองอ่อนถึงสีน้ำตาลเข้ม
- 2 กลิ่น รส เฉพาะตัวตามธรรมชาติ ไม่มีกลิ่นผิดปกติ เช่น กลิ่นหมักหรือกลิ่นบูด
- 3 ความชื้น ไม่เกินร้อยละ 21 ของน้ำหนัก
- 4 น้ำตาลกลูโคสรวมกับน้ำตาลฟรุกโทส ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของน้ำหนัก
- 5 น้ำตาลซูโครส ไม่เกินร้อยละ 5 ของน้ำหนัก
- 6 สารที่ไม่ละลายน้ำ ไม่เกินร้อยละ 0.1 ของน้ำหนัก
- 7 ห้ามใช้วัตถุเจือปนอาหารทุกชนิดในน้ำผึ้ง โดยเฉพาะสารที่ใช้ปรุงแต่ง กลิ่นรส
- 8 ต้องตรวจไม่พบสารตกค้างจากยาสัตว์
- 9 ข้อกำหนดด้านจุลินทรีย์ ดังนี้
 - ▶ ไม่พบแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ใน น้ำผึ้ง 25 กรัมหรือมิลลิลิตร
 - ▶ ไม่พบแบคทีเรีย *Staphylococcus aureus* ในน้ำผึ้ง 0.1 กรัมหรือมิลลิลิตร
 - ▶ จำนวนยีสต์และราไม่เกิน 10 โคโลนีต่อน้ำผึ้ง 1 กรัมหรือมิลลิลิตร

ที่มา : มกษ.8003-2556 น้ำผึ้ง

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อขอคำแนะนำหรือสามารถส่งตัวอย่างมาขอรับบริการในการวิเคราะห์คุณภาพน้ำผึ้งด้วยเครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง หรือ High Performance Liquid Chromatography (HPLC) ของกรมส่งเสริมการเกษตร (รับจำนวนจำกัด) ได้ที่

- ▶ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร โทรศัพท์ 0 7765 8669
- ▶ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ โทรศัพท์ 0 5200 1152

โดยเครื่อง HPLC สามารถตรวจสอบ สารไฮดรอกซีเมทิลเฟอริฟิวรัล น้ำตาลกลูโคส น้ำตาลฟรุกโทส น้ำตาลซูโครส และ น้ำตาลกลูโคส รวมกับน้ำตาลฟรุกโทส นอกจากนี้ ที่ศูนย์ฯ ยังให้บริการตรวจสอบอื่น ๆ ได้แก่ คุณลักษณะเบื้องต้นของน้ำผึ้ง ความเป็นกรดค่า ความชื้น ความหวาน และการตรวจละอองเกสรที่เจือปนในน้ำผึ้ง ❖

สถิติการเข้าใช้บริการ ระบบฐานข้อมูลสื่อส่งเสริมการเกษตร และคลังความรู้ กรมส่งเสริมการเกษตร

นับตั้งแต่ระบบฐานข้อมูลสื่อส่งเสริมการเกษตร และคลังความรู้ กรมส่งเสริมการเกษตร เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2566 ที่ผ่านมจนถึงวันนี้ก็เกือบครบ 1 ปีแล้ว มาติดตามกันว่าเกิดสถิติที่น่าสนใจอะไรขึ้นบ้าง

(ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2566)

1. ระบบฐานข้อมูลสื่อส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://mediatank.doae.go.th>)

มีสื่อที่ขึ้นทะเบียนในระบบฯ จำนวน 370 สื่อ

- **แบ่งตามประเภท 2 ประเภท** ได้แก่
 - สื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, วารสารส่งเสริมการเกษตร, เอกสารคำแนะนำ) จำนวน 109 สื่อ
 - สื่อมัลติมีเดีย (วิดีโอ, แอนิเมชัน, โมชันกราฟิก, อินโฟกราฟิก) จำนวน 261 สื่อ
- **แบ่งตามหมวดหมู่ 19 หมวดหมู่** ได้แก่

2. คลังความรู้บนเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://www.doae.go.th/คลังความรู้>)

• จำนวนการเข้าชม 74,856 ครั้ง

- **เรื่องที่มีจำนวนการเข้าชมมากที่สุด 3 อันดับแรก** ได้แก่
 - 1) การเพาะเลี้ยงและการนำแห่นแดงไปใช้ประโยชน์ (อินโฟกราฟิก) โดย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย จำนวน 2,095 ครั้ง
 - 2) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 (แผ่นพับ) โดย กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2,021 ครั้ง
 - 3) แหล่งท่อนพันธุ์มันสำปะหลังคุณภาพเพื่อใช้สำหรับเพาะปลูกในฤดูกาลผลิต ปี 2565/2566 (อินโฟกราฟิก) โดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร จำนวน 1,704 ครั้ง

• จำนวนการดาวน์โหลด 7,074 ครั้ง

- **เรื่องที่มีการดาวน์โหลดมากที่สุด 3 อันดับแรก** ได้แก่
 - 1) การเพาะเลี้ยงและการนำแห่นแดงไปใช้ประโยชน์ (อินโฟกราฟิก) โดย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย จำนวน 326 ครั้ง
 - 2) แหล่งท่อนพันธุ์มันสำปะหลังคุณภาพเพื่อใช้สำหรับเพาะปลูกในฤดูกาลผลิต ปี 2565/2566 (อินโฟกราฟิก) โดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร จำนวน 288 ครั้ง
 - 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง (เอกสารคำแนะนำ) โดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร จำนวน 266 ครั้ง ❖

ติดตามและดาวน์โหลด
สื่อส่งเสริมการเกษตร
"Easy to Search, Ready to Use."
<https://www.doae.go.th/คลังความรู้>

สำหรับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร
นำสื่อในระบบ Mediatank
ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในคลังความรู้
กรมส่งเสริมการเกษตร
ได้ที่ <http://mediatank.doae.go.th>

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม :
กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2579 9546

เชิญชวน เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

เมื่อทำการเพาะปลูกแล้ว 15 วัน ให้แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกร
หากเป็น ไม้ผลไม้ยืนต้น ให้แจ้งปรับปรุงข้อมูลทุกปี เพื่อเป็นการยืนยันตัวตน
รวมถึงเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช
และสนับสนุนโครงการมาตรการภาครัฐต่าง ๆ

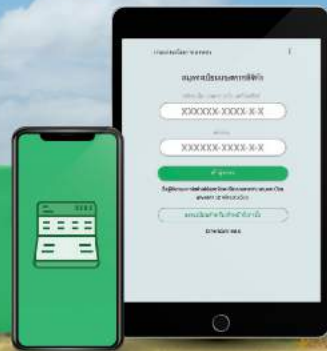
ช่องทางเลือก
สำหรับการขึ้นทะเบียน
และ
ปรับปรุงทะเบียน
เกษตรกร

1. ยื่นแบบ ทบก.01 ได้ที่

- (1) สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือ จุดนัดหมาย
ที่สำนักงานเกษตรอำเภอนั้น ๆ กำหนด
- (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ร่วมเป็นหน่วยสนับสนุน
(เกษตรกรรายเดิม แปลงเดิม)
- (3) ผ่านผู้นำชุมชน หรือ
ตัวแทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

2. เกษตรกรดำเนินการด้วยตนเอง

- (1) ผ่าน e - Form ที่ <https://efarmer.doe.go.th>
- (2) ผ่าน Farmbook Application
(เกษตรกรรายเดิม แปลงเดิม)

โทษของการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

มีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตามมาตรา 137
และความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ
ตามมาตรา 267 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ดาวน์โหลด
Farmbook Application
ได้

e - Form

Available on the
App Store

Google play

กรมส่งเสริมการเกษตร

2143/1 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
www.doe.go.th